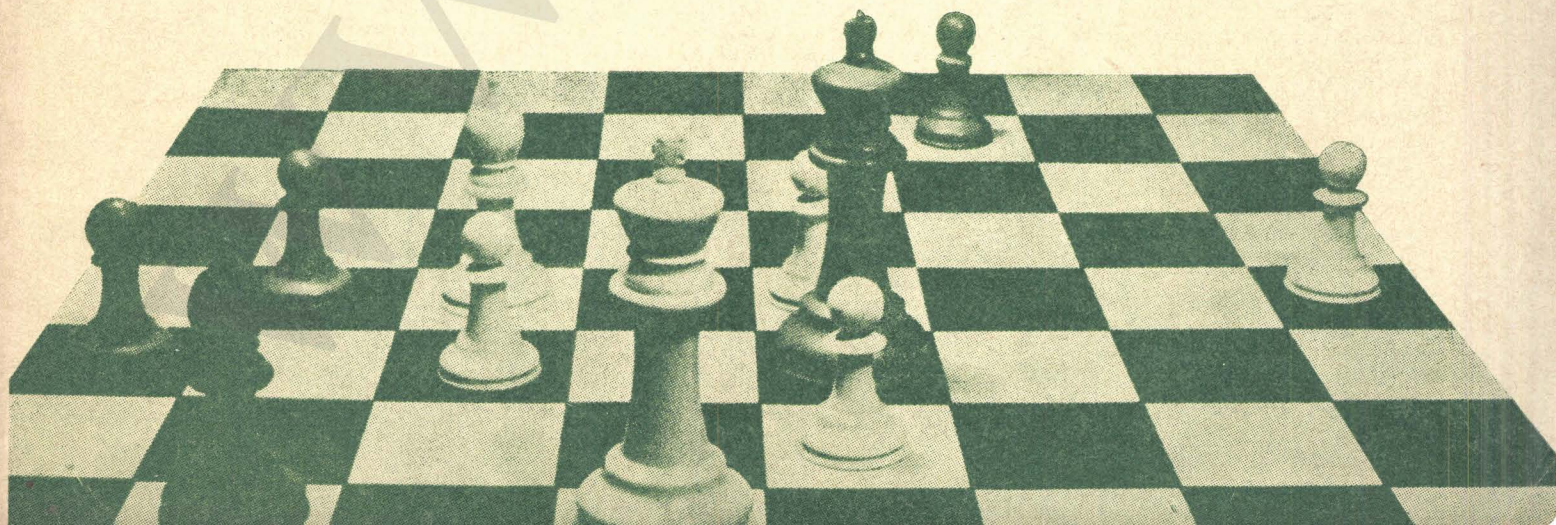

5 1963

Revista *de* **ȘAH**

- Meciul Botvinnik-Petrosian
- *Egalitate în întâlnirea feminină*
R. P. Română — R. S. F. Iugoslavia
- Idei noi în Apărarea Franceză

Din toată lumea

CAMPIONATELE DE JUNIORI ALE U.R.S.S.

La Moscova s-au încheiat recent întrecerile finale ale celor mai tineri şahiști din Uniunea Sovietică. Anul acesta, atât turneul băieților cât și al fetelor au fost dominate de juniorii ucraineni, câștigători ai ambelor titluri.

La turneul băieților, desfășurat după sistemul elvețian, au participat 32 tineri şahiști din toate republicile unionale. Titlul de campion a revenit studentului din Harkov, candidatul de maestru Alexandr Buhorev, cu 7 puncte din 9 partide jucate. Pe locul doi s-a clasat O. Simovici, un alt reprezentant al Ucrainei.

În întrecerea fetelor, pe primele două locuri s-au clasat tinerele I. Beniko (R.S.S. Ucraineană) și L. Kantorovici (RSFSR), fiecare acumulând câte 8 puncte din 11 partide jucate. Beneficiind de un Sonneborn mai bun, I. Beniko a fost declarată campioană de junioare a U.R.S.S. pe anul 1963.

O'KELLY ÎNVIINGĂTOR ÎN TURNEUL DE LA MALAGA

Frumosul oraș spaniol de pe „Costa del Sol” a găzduit la începutul acestui an un turneu internațional la care au participat, printre alții, trei mari maeștri și patru maeștri internaționali. Turneul a avut o desfășurare liniștită, în care favoriții nu și-au făcut nici un

moment griji asupra rezultatului final, aplicând cu conștiinciozitate o veche tactică de concurs: remiză cu cei mai tari, vinătoare necruțătoare de puncte de la jucătorii cu mai puțină forță de joc. Astfel, câteva din partidele cheie ale turneului (Parma-O'Kelly, Schmid-O'Kelly sau Schmid-Parma) s-au încheiat la egalitate în câteva mutări. Organizatorii concursului n-au ținut seama de hotărârea ultimului congres FIDE care prevede ca la întrecerile internaționale să nu se mai admită remize înainte de mutarea a 30-a.

Iată configurația finală a clasamentului: O'Kelly $8\frac{1}{2}$ din 11, Parma, Schmid 8, Puig $7\frac{1}{2}$, Toran, Wade $6\frac{1}{2}$, Durao, Ramirez 5, Medina, Pereiro 3, Linares, Palacios $2\frac{1}{2}$.

CAMPIONATELE DE ȘAH ALE R. S. CECOSLOVACE

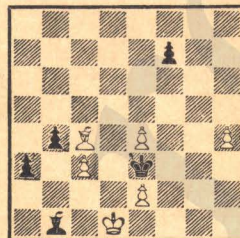
Ediția 1963 a campionatului masculin de șah al R.S. Cehoslovace s-a încheiat recent cu victoria marelui maestru internațional Ludek Pachman care își înscrie astfel pentru a șasea oară numele pe lista câștigătorilor titlului. Noul campion a jucat cu forță constantă de-a lungul întregului turneu, fără să sufere vreo înfringere. Pe locul următor s-a situat marele maestru Filip, rămas la un punct diferență după înfrângerea neașteptată suferită în partida cu Trapl, în care a comis o gravă greșeală strategică. Demnă de remarcat este performanța tinerilor maeștri Kavalek și Hort, situați pe locurile următoare. Iată configurația întregului clasament: Pachman $14\frac{1}{2}$ puncte din 19 posibile, Filip, Kavalek $13\frac{1}{2}$, Hort $12\frac{1}{2}$, Alster 12, Fichtl 11, Blatny $10\frac{1}{2}$, Zita, Vesely, Dolezal 10, Kozma $9\frac{1}{2}$, Augustin 9, Smejkal, Novak $8\frac{1}{2}$, Trapl, Hybl 8, Kupka $7\frac{1}{2}$, Ujtelky $6\frac{1}{2}$, Fabian 5 și Simek 2 puncte.

Titlul de campioană pe anul 1963 a revenit mamei turnee internaționale Kveta Eretova, la mare luptă cu talentatele tinere Inna Vesela și Jana Malypetrova. De altfel, ultima ediție a campionatului feminin de șah al R.S.C. a fost caracterizat de asaltul tinerelor şahiste către titlul suprem. Clasamentul final se prezintă astfel: Eretova 14 puncte din 17 posibile, Vesela $13\frac{1}{2}$, Malypetrova 13, Jilemnicka, Krivankova $12\frac{1}{2}$, Kouskova $9\frac{1}{2}$, Kocickova 9, Novotna, Fronkova, Gosztmanova 8, Vestfalova, Musilova $7\frac{1}{2}$, Sucha 7, Stepankova $6\frac{1}{2}$, Jurova 6, Korzova $5\frac{1}{2}$, Polakova $4\frac{1}{2}$, Buchtova $\frac{1}{2}$.

COPERTA NOASTRĂ

M. Gohn

Pr. III. „Rev. de Șah” 1956

Alb câștigă

Regretatul compozitor brașovean Martin Gohn (1895—1957) a lăsat câteva excelente lucrări în domeniul studiilor de final. La ultimul concurs la care a participat, el a fost premiat cu acest subtil studiu, prezentând în poziția-cheie o triplă interferență rege-nebun (pe cîmpurile c4, d5 și e6).

Iată soluția (foarte prescurtată) a studiului: 1.Rc1! a2 (1...N:e4 2.c:b4) 2.N:a2 (2.Rb2? b:c3+) 2...N:a2 3.h5 f6 4.e5! f:e5 5.c:b4 Rd4 (5...Rf4 6.h6! Ng8 7.b5; 5...Re4 6.b5!) 6.e3+! Re4 7.b5! Rf5 8.e4+ Re6 9.h6 și albul câștigă

Coperta: DAN GRIGORESCU

ÎNCEP TURNEELE ZONALE

Anul acesta începe o nouă ediție a campionatului mondial de șah masculin. După cum se știe, deschiderea campionatului este marcată de desfășurarea turneeelor zonale în toate cele zece zone şahiste în care este împărțită lumea.

Primul dintre turneele europene, acela al zonei a II-a, începe la 30 iunie 1963, la Halle, în R. D. Germană. Forța acestui turneu se poate aprecia încă de pe acum, dacă ne gândim numai la cîțiva dintre cei 20 de participanți: Uhlman, Bilek, Dückstein, Malich, apoi campionii Danemarcei, Norvegiei, Islandei, Suediei, mari maeștri și maeștri internaționali din Olanda, Bulgaria, Jugoslavia etc.

În Iugoslavia, după încheierea campionatului național, s-a disputat un scurt turneu de selecție în vederea stabilirii jucătorilor care vor lua parte la turneele zonale din Europa. Iată rezultatele: Damianovici, Ivkov, Trifunovici $8\frac{1}{2}$, Bukici 8, Parma $7\frac{1}{2}$ etc. Alături de Gligorici și Matanovici, calificați din oficiu, primii trei vor juca la turneele zonale. Se pare însă că în locul marelui maestru Trifunovici va fi desemnat Parma.

În S.U.A., care constituie zona a V-a, s-au încheiat întîlnirile pentru desemnarea jucătorilor care vor participa la turneul interzonal din anul viitor. Învingînd într-un turneu de selecție pe Evans și Addison, marele maestru S. Reshevsky a obținut calificarea, alături de Fischer și Bisguier.

CUPRINSUL

După prima jumătate a meciului Botvinnik-Petrosian	65
Reprezentativele feminine ale R.P. Romîne și R.S.F. Iugoslavia . . .	68

Note teoretice

Gh. Mititelu: Idei noi în Varianta Rubinstein a Apărării Franceze	71
---	----

Partide și finaluri

Din partidele marilor maeștri (Vidmar-Bernstein)	72
Campionatul R.P.R. pe echipe . . .	73
Meciul Gheorghiu-Günsberger . . .	74
De peste hotare	74
M.Rădulescu: Finaluri instructive	75

Șahul prin corespondență	76
--------------------------	----

Șah magazin

Titus Pirvulescu: Primul cerc de șah în țara noastră	77
--	----

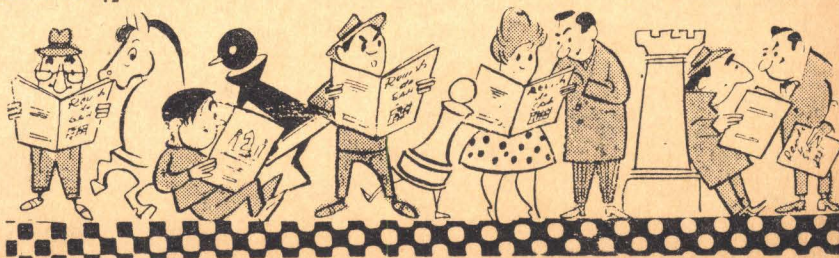
Activitatea şahistă în țară	78
-----------------------------	----

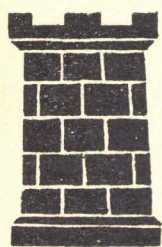
Jocul de mijloc: Despre apărare (VII)	78
---------------------------------------	----

Probleme și studii

Succese ale compozitorilor romîni	79
Concursul nostru internațional . .	80
Gh. Goșman: Despre Blocadă	cop. III

Combinatii, partide scurte	cop. IV
----------------------------	---------

I. ESTRIN

maestru al sportului
din U.R.S.S.

După prima jumătate a meciului Botvinnik-Petrosian

— Corespondență specială din Moscova —

Partida a 7-a

74. PARTIDA ENGLEZĂ

T. Petrosian

M. Botvinnik

1.c4 g6 2.Cf3 Ng7 3.Cc3 e5 4.g3 Ce7 5.Ng2 0—0 6.d4 (Negrul putea desigur să împiedice această înaintare, jucând 5...Cbc6, dar ar fi oferit albului posibilitatea atacului tipic pe flancul damei, începând cu avansarea pionului „b”) 6...e:d4 (Arbitrul meciului, maestrul englez H. Golombek, consideră această mutare greșită și recomandă 6...d6, consolidând centrul) 7.C:d4 Cbc6 8.C:c6 C:c6 (Luarea cu pionul „b” prezintă neajunsuri, așa cum ară-

tase cindva și R. Reti, iar la 8...d:c albul rămîne cu superioritate de pioni pe flancul regelui) 9.0—0 d6 10.Nd2 Ng4 11.h3 Ne6 12.b3 Dd7 13.Rh2 (Acum se vede că Botvinnik nu trebuia să forțeze înaintarea h2—h3, care asigură albului o poziție comodă) 13...Tae8 14.Tc1 (Tal a recomandat aci 14.Cd5!? și dacă 14...N:a1 15.D:a1 N:d5 16.c:d Cd8 17.Nh6, albul ia calitatea, cu joc bun) 14...f5 (Cum va arăta deslășurarea partidei, această acțiune se dovedește pripită. Merită atenție continuarea 14...Ce7 15.Cd5 Cc8 16.Cf4 c6 17.C:e6 f:e, păstrînd un cal prețios pentru complicațiile ce urmează) 15.Cd5 Rh8 16.Ne3 Ng8 17.Dd2

Cd8 18.Tfd1 (Este instructiv de urmărit cum reușește albul să-și posteze figurile în poziții active, în timp ce adversarul trece treptat la o defensivă fără perspective) 18...Ce6 19.Cf4! (Profundă înțelegere a poziției... Albul este gata să se despartă de calul său, excelent așezat, numai pentru a lipsi pe adversar de singura sa figură activă. După schimbul cailor, devine clar că perechea albă de nebuni este superioară celei negre) 19...C:f4 (Mai bine 19...b6, spune Tal) 20.N:f4 Dc8 21.h4 Te7 22.Nf3 Nf7 23.Da5 (Poziția negrului devine critică, în fața amenințărilor albe) 23...Ne8 24.c5 d5 (Vezi diagrama. Lipsit de mutări bune, negrul se decide la un sacrificiu de pion, scontînd varianta 25.T:d5 Nc6 26.Td2 N:f3, în care pionul în plus al albului n-ar fi deocamdată important. Dar campionului mondial îi era rezervată

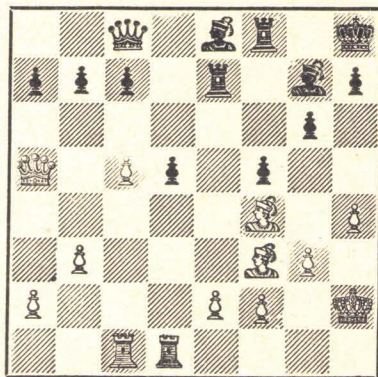
Mihail Tal, referindu-se la enormul interes pe care-l suscită meciul pentru campionatul mondial de șah, povestește următorul fapt curios: „Nu de mult eram internat în spital, pentru intervenție chirurgicală. Iată, stau deja pe masa de operație, narcoza începe să-și facă efectul, dar deodată aud de aproape vocea cuiva: — Ia spuneți-mi, maestre! Cine credeți că va învinge, Botvinnik sau Petrosian?... Și parcă aceste cuvinte au un efect terapeutic decisiv. Mă gîndesc: și aici șahul este iubit. Medicii nu-l vor măcelări pe Tal, chiar dacă nu mai e campion mondial... Într-adevăr, operația a reușit de minune!

Ceea ce povestește Tal, exprimă cum nu se poate mai bine pasiunea cu care este urmărită întrecerea de pe scena Teatrului de Estradă din Moscova. Și nu numai la Moscova... Să vedem ce se petrece la Erevan, orașul de baștină al lui Tigran Petrosian. Cronicile din ziare, reportajele de la radio și televiziune, nu sînt în stare să satisfacă în întregime interesul suporterilor lui Petrosian. Iată de ce, federația de șah din R.S.S. Armeană a trebuit să închirieze sala de concerte a Filarmonicii din Erevan, unde în fiecare seară de rundă spectatorii se adună în fața unei imense table de demonstrație, urmărind mutările transmise prin telefon de la Moscova. N-a fost de ajuns... Sala cuprinde numai 600 de locuri. O altă tablă de demonstrație de dimensiuni neobișnuite a fost plasată în una din piețele centrale ale Erevanului.

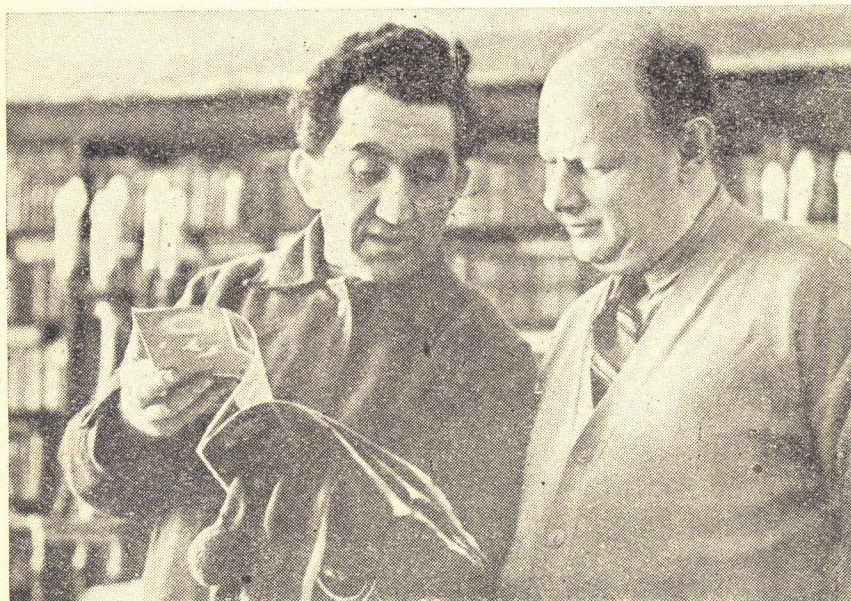
Dar să ne întoarcem la Moscova, în sala de joc. Primul „sfert” al meciului a indicat egalitate: 3—3. Apoi, șalengerul a obținut importanța sa victorie din partida a 7-a. Un punct avans nu e mult, dar în mîna lui Petrosian avantajul minimal poate deveni totdeauna decisiv. Ceea ce cunoaștem de pe tabla de șah, este valabil aici și pentru tabela de rezultate. Iată de ce, campionul trebuie să-și mobilizeze toate forțele pentru a recupera handicapul. Pînă la a 14-a partidă, aceasta n-a fost la îndemînă nici chiar pentru un luptător de faima lui Botvinnik. Aici, în sfîrșit, s-a produs ruptura... În loc de remiză, repetată pe distanța a șase partide, apare o victorie pentru campionul mondial. Meciul ia o turnură aprigă... (n.r. ulterior, în partida a 15-a, Petrosian a refăcut avantajul de un punct în favoarea sa).

Cine va cîștiga? La jumătatea meciului, nimic nu este încă clar. Poate că a avut dreptate oaspetele nostru, excampionul mondial Max Euwe cînd spunea: lui Botvinnik îi va fi tot atât de greu să-l învingă în meci pe Petrosian, ca și lui Petrosian pe Botvinnik...

Moscova, aprilie 1963

o surpriză...) 25.Nd6! Dd7 (Forțat; după 25...c:d 26.c:d De6 27.d:e D:e7 28.D:a7 negrul pierde repede) 26.N:e7 D:e7 27.T:d5 (Și mai bine 27.e3 și la 27...d4 28.Tel) 27...f4! 28.Dd2 (Greșit era 28.Rg2? din cauza 28...f:g 29.f:g T:f3! 30.e:f De2+) 28...Nc6 29.Td3 Nb5 30.Td4! (Dînd calitatea, dar păstrînd pionul în plus, albul forțează trecerea într-un final cîștigat) 30...f:g3+ 31.f:g3 N:d4 32.D:d4+ Dg7 33.D:g7+ (G. Stahlberg a indicat o continuare și mai puternică: 33.Td1!) 33...R:g7 34.

Acasă, șalengerul a găsit o variantă interesantă de deschidere și se grăbește să ceară părerea secundantului său, marele maestru Isac Boleslavski...

Tc2 Te8 35.Rg2 Rf6 35.Rg2 Re6 36. Rf2 Nc6 37.N:c6 b:c6 38.Tc4 Re5 39. Ta4 Ta8 40.Ta6 Rd5 (Aci partida s-a întrerupt și lui Petrosian, cu un pion în plus și poziție mai bună, nu i-a fost greu la reluare să fructifice acest avantaj) 41.b4 (Mutarea din plic) 41... Rc4 42.a3 (Cîștiga și 42.T:c6 R:b4 43. T:c7) 42...Rb5 43.Ta5+ Rc4 44.Re3 a6 45.Rf4 Rd5 46.Rg5 Te8 47.T:a6 T:e2 48. Ta7 Te5+ 49.Rf4 Te7 50.Tb7 (Acum înaintarea pionului „a” decide rapid) 50...Re6 51.a4 Rd7 52.Tb8! Negrul cedează. După 52...Te1 53.a5 Tbl 54.Rg5, albul capturează ambii pioni adversi de pe flancul regelui.

Partida a 8-a

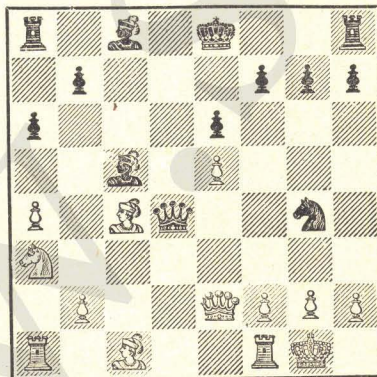
Această partidă s-a jucat la scorul de 4—3 pentru șalenger. Judecînd după trecutele meciuri, lui Botvinnik i-a reușit adesea după o pierdere să-și ia imediat revanșa. Și în această partidă Botvinnik era în dispoziție foarte agresivă, pe placul numeroșilor săi admiratori. A fost una din cele mai interesante întâlniri de pînă acum. O nouă idee în deschidere, adoptată de campionul lumii, s-a dovedit viabilă și i-a pus lui Petrosian probleme dificile. Dar șalengerul s-a arătat la înălțime. El nu numai că a respins atacul, dar a rămas și cu un pion în plus în final. La reluarea partidei, Botvinnik a trebuit să se aplece foarte exact pentru obținerea remizei.

75. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT

M. Botvinnik T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 e6 5.N:c4 c5 6.0—0 a6 7.a4 Cc6 8.De2 Ne7 (În partida a 2-a Petrosian jucase 8...c:d, dar se vede că a ajuns la concluzia că mutarea de față — folosită și în partida a 6-a — este

mai bună) 9.d:c5 N:c5 10.e4 Cg4 11.e5! (În a 6-a partidă Botvinnik a jucat 11.Nf4 și majoritatea comentatorilor au spus că „nu este bun 11.e5 din cauza 11...Cd4”. Analiza de acasă a convins însă pe campionul mondial că tocmai 11.e5! este mai tare) 11...Cd4 12.C:d4 D:d4 13.Ca3! (Vezi diagrama. Iată

despre ce este vorba! Albul amenință foarte neplăcut 14.Cc2 și la 13...C:e5 ar fi putut urma 14.Ne3 Dd6 15.Tfd1 Dc7 16.Nf4 f6 17.Tacl cu evident avans de dezvoltare. Petrosian este obligat să dea importantul său nebun) 13... N:a3 14.T:a3 C:e5 15.b3 (La această mutare Botvinnik a gîndit 35 minute. Intr-adevăr este greu de ales între atîtea continuări tentante. Și la 15.Td1 sau 15.Na2 negrului i-ar fi fost greu să se aplece) 15...Dc5 (Probabil, cea mai bună apărare. Cum a arătat D. Bronstein, periculos era 15...C:c4 16. b:c 0—0, din cauza 17.Tg3 f6 18.Nh6 Tf7 19.Td1 Db6 20.Db2! Dc7 21.T:g7+ T:g7 22.D:f6. Grea este poziția negrului și după 15...Cg6 16. Nb2 Dd6 17. Td1 Dc5 18.N:g7 D:a3 19.Nb5+! Re7 20.Df3! f5 21.Dc3! cu amenințări de mat la c7 și f6) 16.Ta2 (Aci, însă Botvinnik încetinește ritmul... Mai

mult promitea continuarea 16.Nb2) 16... C:c4 17.b:c4 Nd7 18.Na3 Df5 19.Td2 Nc6! 20.Te1 h5 (Nu se poate imediat 20...f6, din cauza 21.g4) 21.De3 f6! (Acum devine clar că atacul albului a ajuns în impas) 22.D:e6+ (În această poziție, Botvinnik propune remiza. Petrosian refuză!...) 22...D:e6 23.T:e6+ Rf7 24.Te7+ Rg6 25.a5 Tad8 26.Nd6 The8 27.T:e8 (M. Tal consideră că mai simplu era pentru alb 27.Te3 T:e3 28.f:e Te8 29.Rf2 fără a permite turnului advers să intre în poziția sa) 27...T:e8 28.f3 Te1+ 29. Rf2 Ta1 30.Nb4 Tb1 31.Na3 Tb3 32.Nd6 Tc3 33.Td4 (Inexact. Mai bine 33.c5, fără să lase negrului a doua orizontală) 33...Tc2+ 34.Rg3 Nd7! 35.h4 Ne6 36.c5 Nc4 37.Rf4 Nb5 38.g4 Tc3 39.Te4 Nc6 40.Te3 Tc4+ 41.Rg3 Ta4 42.Nc7 (În această poziție, de întrerupere, mulți specialiști au opinat că avantajul negrului este decisiv. Dar campionul mondial, la reluare, a demonstrat tuturor calea exactă spre remiză) 42... h:g4 43.f:g4 Nd7 44.Nf4 Rf7 5.Tb3! Nc8 46. g5 f:g5 47.h:g5 Ta5 48.Ne3 Rg6 49.Tb6+ Rf5 50.c6 (Simplifică la maximum poziția și lipsește pe negru de orice speranță în promovarea pionului în plus) 50...b:c6 51.T:c6 Ta3 52.Tc5+! Rg6 53. Tc6+ Rh5 54.Rf4 Ta4+ 55.Rg3 Remiză.

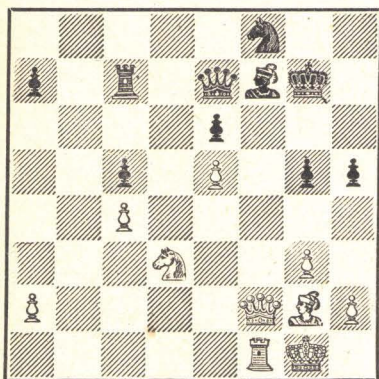
Partida a 9-a

Șalengerul continuă să conducă și campionul caută să complice lupta, chiar cu prețul riscurilor. Contrast absolut cu ultimele două meciuri pentru titlu, în care Botvinnik căuta cu orice preț să evite ascuțirea luptei.

76. APĂRAREA OLANDEZĂ

T. Petrosian M. Botvinnik

1.c4 e6 2.g3 d5 3.Ng2 Cf6 4.Cf3 Ne7 5.0—0 0—0 6.d4 Cbd7 7.Dc2 c6 8.Nf4 Ce4 9.Cc3 g5 10.Nc1 f5 (S-a ajuns la „zidul de piatră”, una din vechile preferințe ale lui Botvinnik) 11.b3 Nf6 12. Nb2 Ng7 (Totuși, regrouparea figurilor deja dezvoltate este prea lentă. Merita atenție 12...Cd6 sau 12...De7 cu trecerea damei la g7) 13.Tad1 Tf7 14.Ce4! f:e4 15. Ce1 Cf8 16.f3 e:f3 17.N:f3 (Dar și Petrosian nu alege căile de joc cele mai active, ca de pildă 17.C:f3) 17...Nd7 18.Cd3 Ne8 19.Dc1 (Mai logică pare înaintarea e2-e4 sau — cum a indicat Tal — 19.Ce5 cu schimb pe g7) 19...Tc8 20.De3 Tcc7 21.Ce5 Tf5 22.Ng2 T:f1+ 23.T:f1 De7 24. Nh3 h5 25.Ng2 Cg6 26.Cd3 (Pentru a păstra calul. Negrul își consolidează treptat poziția, profitînd de pasivitatea adversarului) 26...Nf7 27.Df2 b6 (Dar acest plan nu este judicios. Mai bine 27...b5 sau 27...Td7) 28.e4 d:c4 29.b:c4 c5 30.d:c5 (Și înaintarea 30.d5 ar fi fost avantajoasă albului) 30...b:c5 31. N:g7 R:g7 32.e5! Cf8 (Vezi diagrama) 33.Df6+? (În criză de timp, Petrosian ratează posibilități mai bune de valorificare a avantajului său, ca de pildă 33. Ne4 și 34.De3 cu amenințarea 35. Tf6) 33...D:b6 34.e:f6+ Rg8 35.Ce5 Cd7 36.Cf3 C:f6 37.C:g5 Rg7 38.Te1 Td7! (Contra-joc în schimbul unui pion) 39.C:e6+ N:e6 40.T:e6 Td1+ 41.Nf1 (Poziția de

întrerupere) 41...a5 (Mulți așteptau 41...Cg4, dar și aceasta ducea la remiză) 42.Te3 Cg4 43.Ta3 a4! 44.h3 Ch2 45.R:h2 T:f1 46.T:a4 Tf2+ 47.Rg1 Tc2! (Albul are doi pioni în plus, dar proasta poziție a turnului său nu-i dă nici o șansă de câștig) 48.Ta3 T:c4 49.Tf3 Tc2 50.a4 Ta2 51.Tf4 Ta3 52.Rf2 Ta2+ 53.Re1 Ta3 54.Tf5 h4 55.g:h4 T:a4 Remiză.

Din nou avantaj, din nou material în plus pentru șalenger și din nou remiză... Dar Petrosian conduce și fiecare jumătate de punct îl poartă pe nesimțite spre țintă.

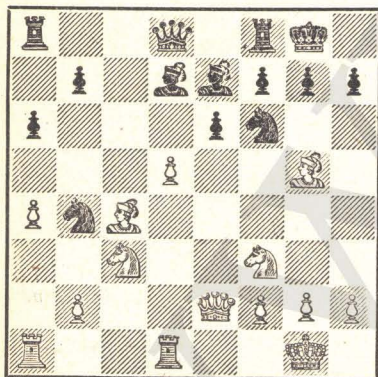
Partida a 10-a

77. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT

M. Botvinnik

T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 e6 5.N:c4 c5 6.0-0 a6 7.a4 (Disputa teoretică merge mai departe... Pentru a patra oară în meci, Botvinnik face această mutare de răspundere, care oprește activitatea negrului pe flancul damei dar îi oferă importantul cîmp b4) 7...Cc6 8.De2 c:d4 (După periculoasele complicații din partida a 8-a, Petrosian nu mai joacă 8...Ne7 și se întoarce la schimbul de pioni în centru) 9.Td1 Ne7 10.e:d4 0-0 11.Cc3 (În partida a 2-a, campionul a continuat direct cu 11.Ng5) 11...Cb4 12.Ng5 Nd7

13.d5! (Obișnuit este 13.Ce5 Nc6, dar Botvinnik găsește o nouă posibilitate de a ataca bastionul negrului, chiar în punctul care părea cel mai fortificat) 13...e:d5 (Dezavantajos pentru negru este 13...Cf:d5 14.N:e7 C:e7 15.Ce5 Cb:d5 16.C:d5 e:d 17.N:d5 cu avantaj clar pentru alb) 14.C:d5 Cb:d5

(Nici aci nu e bun 14...Cf:d5 din cauza 15.N:e7 C:e7 16.Ce5 sau 15...D:e7 16.D:e7 C:e7 17.T:d7 cu poziție mai bună pentru alb) 15.N:d5 C:d5 16.T:d5 N:g5 17.C:g5 h6 18.Dd2! h:g5 19.T:d7 Df6 20.T:b7 Tad8 (Albul a reușit să câștige un pion, dar negrul păstrează contra-joc) 21.Da5 (Desigur, o pierdere de timp. Mai exact, imediat 21.Db4 sau chiar 21.Dc2) 21...Td6 22.Db4 Tfd8 23.Tf1 Td4 24.Db3 Td3 25.Dc2 Td2 26.Dc7 Df4 (Negrul putea să ia pionul înapoi cu 26...T:f2, dar după 27.D:d8+ D:d8 28.T:f2 Dd1+ 29.Tf1 Dd4+ 30.Rh1 D:a4 31.Tb:f7 șansele albului ar crește simțitor. De aceea, Petrosian preferă schimbul damelor, considerînd că în finalul de 4 turnuri este mai ușor de jucat) 27.D:f4 g:f4 28.h4 Tc8 (Negrul dorește să ocupe cît mai curînd a doua orizontală cu turnurile sale) 29.Tb4 f3! 30.g:f3 Tcc2 31.b3 Tb2 32.Rg2 Td3 33.Tb8+ Rh7 34.Tb7 f6 35.Te1 Tb:b3 36.T:b3 (O acceptare, de fapt, a remizei) 36...T:b3 37.Te6 Tb4 38.T:a6 T:h4 39.Rg3 g5 40.Rg2 Rg6 41.Ta8 Tf4 42.a5 Ta4 43.a6. Aci partida s-a întrerupt și a doua zi adversarii au convenit la remiză, fără să mai reia jocul.

Partida a 11-a

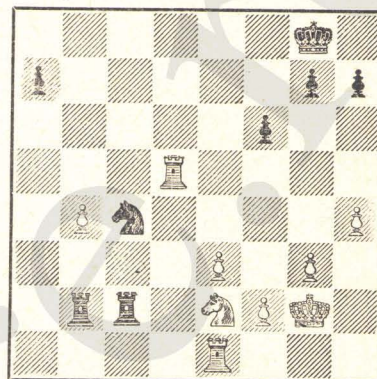
78. GAMBITUL DAMEI

T. Petrosian

M. Botvinnik

1.c4 c5 2.Cf3 Cf6 3.Cc3 e6 4.e3 d5 5.d4 Cc6 6.c:d5 (Teoria recomandă 6.a3, dar practica, foarte adesea, își construiește o „nouă teorie“) 6...e:d5 (În cazul continuării 6...C:d5 rezultă o schemă cunoscută a Gambitului Damei. Dar campionul mondial tinde spre pozițiile Apărării Tarrasch) 7.Nb5 Nd6 8.d:c5 N:c5 9.0-0 0-0 (Acum ne aflăm în fața unei poziții din Apărarea Nimzovici, dar cu culorile schimbate și deci cu un tempo în plus pentru alb. Botvinnik, cum am văzut, a valorificat cu măiestrie superioritatea pionului izolat, cînd a jucat cu albul. Acum el încearcă același lucru cu negrul, fără să se sinchisească de timpul pierdut) 10.b3 Ne6 (în Apărarea Nimzovici albul, în poziții analoge, dezvoltă nebunul la g5, nu la e3, dar — cum spiritual remarcă S. Flohr — nu tot ce e bun pentru alb, e bun și pentru negru...) 11.Nb2 De7 12.Ce2 Tac8 13.a3 Tfd8 14.Ced4 Ng4 15.Ne2 Ce4 (S-a creat o poziție tipică pentru această deschidere: albul are un puternic punct de sprijin la d4, în fața pionului izolat, dar figurile negrului sînt mult mai dinamice dispuse) 16.Dd3 (Poate că era mai bine 16.C:c6 b:c 17.b4 Nd6 18.Cd4 16...Nd6 17.g3 Cc5 18.Db1 Ce4 19.Dd3 Cc5 20.

Dd1 (Petrosian nu vrea repetarea mutărilor, considerînd pe bună dreptate că negrul va juca 20...De4! și nu 20...Ce4, cu șanse superioare) 20...Ce6 21.Te1 Nc5 33.C:c6 b:c6 23.b4 Nb6 24.Da4 (Mai bine ar fi fost 24.Ce5 N:e2 25.

D:e2) 24...De8! 25.Tad1 f6! (Dama neagră tinde spre flancul regelui slăbit al adversarului) 26.Td2 Dh5 27.Dd1 c5 (Campionul mondial joacă foarte energic și inițiativa negrului devine amenințătoare. Albul n-ar putea răspunde la 28...c4 cu 29.b:c din cauza 29...Na5!) 28.Cd4 N:e2 29.D:e2 D:e2 30.C:e2 Cg5! 31.Rg2 Ce4 (Trecerea în final este, desigur, cel mai bună apărare) 32.Tdd1 c:b4 33.a:b4 Tc2 (Cu 33...Tc4 Botvinnik ar fi câștigat un pion dar promovarea sa era foarte grea după 34.Nd4 T:b4 35.N:b6 a:b) 34.Nd4 N:d4 35.T:d4 Tb2 36.h4 Petrosian se apără, ca totdeauna, foarte exact. Slab era 35.f3 din cauza 36...Cc3 37.Rf1 Cb5) 36...Tc8! 37.T:d5 Tcc2 38.Rf3 Cd2+ 39.Rg2 Ce4 40.Rf3 Cd2+ 41.Rg2 Ce4 (Vezi diagrama) Această mu-

...iar campionul mondial, ca totdeauna, preferă să analizeze singur!

tare — înscrisă în plic — n-a mai fost jucată pe tablă. Deși majoritatea comentatorilor considerau că lui Petrosian îi va fi foarte greu să se apere, a doua zi Botvinnik a propus remiza, care bineînțeles a fost primită. Analiza arătase că după 42.Tc5 a5 43.Rh3! egalitatea este de neînălțat, deoarece la 43...a:b urmează 44.Cd4 Tc3 45.Cb5 cu repetare de mutări.

Partida a 12-a

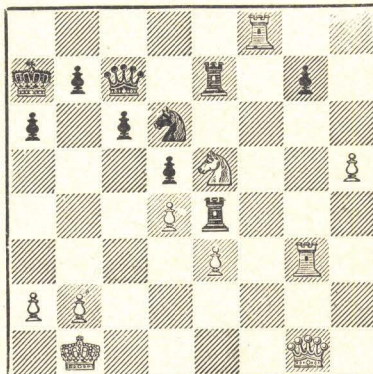
79. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnik

T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4.c:d5 e:d5 5.Nf4 c6 6.e3 Nf5 7.g4! (Din nou Botvinnik caută căile active...) 7...Ne6 8.Nd3 Cd7 9.h3 h5 10.g:h5 Cdf6! (...iar Petrosian își consolidează apărarea) 11.h6 (Pentru a atrage calul advers la marginea tablei) 11...C:h6 12.Dc2 Ch5 13.Ne5 f6 14.Nh2 Nd6 15.Ng6+ Nf7 16.Cf3 N:g6 17.D:g6+ Cf7 18.Ch4 (Probabil mai bine direct 0—0—0) 18...N:h2 19.T:h2 Dc7 20.Cf3 0—0—0 (Negrul și-a încheiat cu bine deschiderea și poziția sa este de preferat) 21.Dg4+ Rb8 22.h4 Cd6 23.0—0—0 f5 24.Dg1 f4 25.Ce5 (Calul alb stă aci perfect. Iată și părțile proaste ale avansării pionului negru la f5) 25...Cf7 26.Cg6 The8 27.Th3 f:e3 28.f:e3 Cf6 29.Tf1 a6 30.h5 Ce4 31.C:e4 T:e4

(Poziția se ascute cu fiecare mutare) 32.Rb1 Cd6 33.Ce5 Te8 34.Tg3 Te7 35.Tf8+ Ra7 (Vezi diagrama. În acest

moment, ambii adversari se găseau în criză de timp. Nevrînd să riște, Botvinnik a renunțat la tentața continuare 36.h6 g:h 37.Tgg8 Cc4 38.Dc1! Aci Tal propune următoarele variante posibile: 1) 38...T:e3 39.Ta8+! Rb6 40.Tac8! T7:e5! 41.T:c7 Te1 48:d:e T:c1+ 43.R:c1 R:c7 44.Tg7+ și finalul este mai bun pentru alb; 2) 38...T7:e5 39.Ta8+ Rb6 40.Dc3 și apoi d:e. Tot Tal observă însă că în loc de 37...Cc4 negrul poate să joace 37...T7:e5! 38.d:e Cc4 și după 39.Ta8+ Rb6 40.Dg7 partida ar fi fost de asemeni egală) 36.Tf1 Cc4 (Aci Pe-

trosian ar fi putut sacrifica, fără nici un risc, calitatea : 36...T4:e5 37.d:e Cc4) 37.C:c4 d:c4 38.Tf5 Dd7 39.Tf3 c5! 40.Tf1! (Unica apărare. Ar fi dus la pierdere 40.d:c Dd3+ 41.Ra1 c3) 40...c:d4 41.e:d4 D:d4? (O mutare greșită, după controlul timpului. Continuând cu 41...Te2! 42.d5+ b6 negrul ar fi pus adversarului probleme dificile. Acum remiza se obține fără efort) 42.Td1! (Mutarea secretă) 42...D:g1 43.Td:g1 T7e5 44.Tg5! (Schimbînd o dată turnurile, albul își asigură remiza) 44...Te1+ 45.Rc2 T1e2+ 46.Rb1 Rb6 47.T:e5 T:e5 48.T:g7 T:h5 49.Rc2 Th3 50.b3 Th2+ 51.Rc3 T:a2 52.R:c4 Tc2+ 53.Rb4 Remiză.

Și astfel, la jumătatea meciului, șalengerul își păstrează avansul de un punct : 6½—5½ pentru Tigran Petrosian.

Partida a 13-a

80. INDIANA DAMEI

T. Petrosian

M. Botvinnik

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 b6 4.g3 Nb7 5.Ng2 Ne7 6.0—0 0—0 7.Cc3 Ce4 8.C:e4 N:e4 9.d5 (Pînă aci s-a repetat deschiderea partidei a 3-a în care a urmat 9.Cel N:g2 10.C:g2 d5 și noutatea lui Petrosian, 11.Da4 nu i-a adus avantajul sperat. Acum el împiedică mutarea d7—d5, dar nici această metodă nu se dovedește eficace) 9...Nf6 10.

Reprezentativele feminine ale R.P. Romîne și R.S.F. Iugoslavia

Reluarea întîlnirilor între reprezentativele feminine de șah ale R.P. Romîne și R.S.F. Iugoslavia constituie un eveniment remarcabil în viața șahistă internațională, în ambele formații evoluînd cîteva din cele mai bune jucătoare ale lumii. Anul acesta, interesul în jurul întîlnirii a fost sporit de apropiata disputare a campionatului mondial feminin de șah pe echipe, competiție în care ambele reprezentative au jucat totdeauna un rol de frunte. Astfel, meciul încheiat la sfîrșitul lunii aprilie la Timișoara a avut și caracterul unei verficări generale a posibilităților celor două echipe înaintea marii confruntări mondiale ce se va desfășura în Iugoslavia, în toamna acestui an.

Rezultatul de egalitate obținut de șahistele noastre este meritoriu, dar nu ne poate mulumi. Desfășurarea întîlnirii a arătat limpede că la Timișoara se putea obține o victorie de prestigiu, la o diferență convingătoare de puncte. Dacă nu s-a întîmplat așa, aceasta se datorește mai puțin forței de joc a șahistelor iugoslave, cît mai ales scăpărilor aproape inexplicabile, în momentele culminante ale partidelor, ale unora dintre jucătoarele noastre cu suficientă experiență de concurs. În acest fel s-au

pierdut puncte prețioase, care au cîntărit greu în balanța rezultatului general.

Întîlnirea s-a desfășurat la 8 mese, de-a lungul a două ture. În primul tur, reprezentantele noastre au început jocul cu oarecare timiditate, dar după consumarea fazei deschiderilor, la majoritatea tablelor inițiativa era evident de partea lor. Din păcate, Margareta Perevoznic pierde pe neașteptate la Vera Nedelcoviici într-o poziție aproape cîștigată, în urma unei greșeli grave de care adversara sa profită imediat, în timp ce Maria Pogoreviici lasă să-i scape un cîștig relativ ușor în partida cu Piberl, după ce cu cîteva mutări mai înainte, o combinație frumoasă îi adusesse avantaj material și pozițional.

La masa întii, în partida Milunka Lazareviici — Alexandra Nicolau s-a jucat deschiderea vineză. Reprezentanta noastră a egalat destul de ușor jocul, preluînd apoi o inițiativă îndelungată la capătul căreia a obținut un final ceva mai bun. După întrerupere, Nicolau a jucat foarte precis, obligîndu-și adversara să cedeze la mutarea a 62-a.

Margareta Teodorescu, care în acest meci a jucat cu o forță remarcabilă, a cîștigat, cu negrele un final dificil în partida cu Stadler, o jucătoare tenace, bine pregătită teoretic.

După victoria Elenei Răducanu în partida cu Jocii, primul tur se încheie cu rezultatul de 4½:3½, în favoarea reprezentativei țării noastre.

În al doilea tur, jucătoarele iugoslave joacă mai hotărît, dar superio-

R. P. Romîna

Alexandra Nicolau
Margareta Perevoznic
Margareta Teodorescu
Elisabeta Polihroniade
Maria Pogoreviici
Elena Răducanu
Maria Desmireanu
Rodica Reicher

Turul 1

1—0
0—1
1—0
½—½
½—½
1—0
0—1
½—½
4½—3½

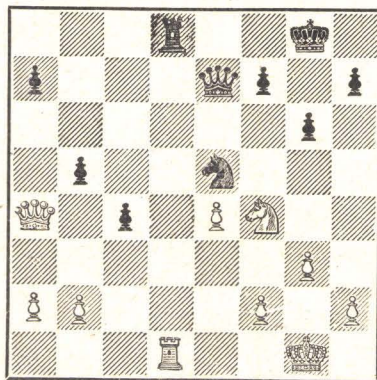
Turul 2

1—0
½—½
1—0
1—0
0—1
0—1
0—1
0—1
3½—4½

R. S. F. Iugoslavia

Milunka Lazareviici
Vera Nedelcoviici
Tereza Stadler
Katia Jovanoviici
Mira Piberl
Ljubica Jocii
Raika Kitonici
Milka Ljiliak

Ce1 N:g2 11.C:g2 e:d5 12.c:d5 c5 (Este evident că albul n-a obținut nimic din deschidere. Din contra, majoritatea neagră de pioni pe aripa damei poate fi eventual periculoasă) 13.d:c6 d:c6 14. Dc2 (După schimbul damelor presiunea asupra punctului b2 ar fi dat negru'ui avantaj) 14...c5 15.Td1 De8 (Cel mai bun loc pentru damă. Până aci Petrosian a gândit 15 minute — Botvinnik 35) 16.Nf4 Cc6 17.Nd6 Ne7 18.e3 Td8 19.N:e7 D:e7 20.Cf4 g6 (În vederea operațiunilor care urmează, regele negru trebuie să aibă un câmp de fugă) 21.Da4 Ce5 22.T:d8 T:d8 23.Td1 c4! (În această poziție aparent simplă Botvinnik manevrează cu măiestrie pentru obținerea inițiativei. Ultima sa mutare implică un sacrificiu de pion pe care însă Petrosian nu-l acceptă, deoarece după 24.T:d8 D:d8 25. D:a7 g5! albul ar fi fost pus în fața unor probleme de apărare foarte dificile, de ex. 26.Ch3 Cf3+ 27.Rg2 Dd5!) 24.e4 b5! (Vezi diagrama. Acum albul este silit să ia la b5, după schimbul prealabil la d8, deoarece după 25.T:d8+ D:d8 26.D:a7 urmează 26...Dd1+ 27.Rg2 Df3+ 28.Rg1 D:e4 și finalul este favorabil negrului, iar la 26.Dc2 urmează 26...Cf3+ 27.Rh1 Dd2 28.D:d2 C:d2 și din nou finalul este favorabil negrului) 25.T:d8+ D:d8 26.D:b5 Dd1+ 27.Rg2 Df3+ 28.Rg1 Dd1+ 29.Rg2 Df3+ 30.Rg1 D:e4 (Șa-

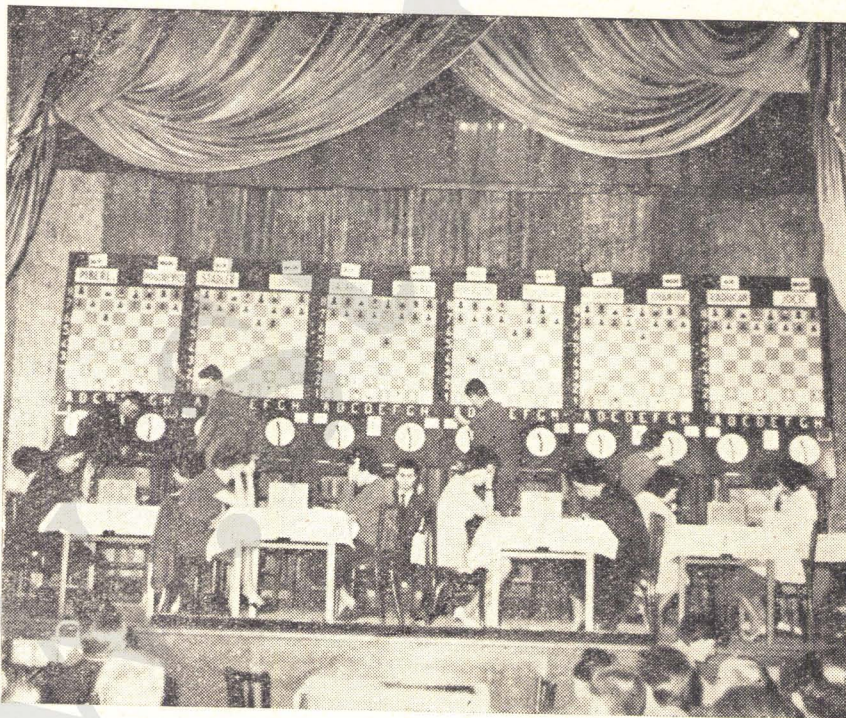
hurile au fost date pentru a câștiga timp. Botvinnik continuă să joace la câștig, cu tot materialul redus rămas pe

tablă) 31.Dd5! (Ca și Capablanca, Petrosian are „simțul primejdiei” — despre care vorbea admirativ Alehin —, foarte dezvoltat. Continuarea 31.Db8+ Rg7 32.D:a7 Db1+ 33.Rg2 D:b2 ar fi lăsat negrului un pion liber foarte tare. Trecerea în finalul de cai constituie cea mai bună șansă a albului) 31...D:d5 (Acum la 31...Db1+ 32. Rg2 D:b2 albul ar fi răspuns 33.Dd8+ Rg7 34.De7! obținând contrajoc) 32.C:d5 Cd3 33.b4 c:b3 34.a:b3 f5 35.b4 Rf7 36.b5 Ce5 37.b6 a5! (Avantajul negrului este minimal: regele mai aproape de centru și pionul liber ceva mai depărtat. Pe această bază Botvinnik continuă să joace cu perseverență la câștig!) 38.Rf1 Re6 39. b7 Cc6 40.Cc7+ Rd6 (Aci partida s-a întrerupt și Petrosian a dat mutarea în plic) 41.Ca6 a4! 42.Re2 (Desigur,

la egalitate

ritatea este tot de partea formației române. Alexandra Nicolau, Margareta Teodorescu și Elisabeta Polihronade obțin victorii concludente înainte de controlul timpului. Ca și în ajun însă, Maria Pogorevici și Maria Desmireanu greșesc grav în poziții câștigate și dau posibilitatea adversarelor să reducă diferența de puncte. Jucătoarele iugoslave încheie victorioase turul al doilea, la un punct diferență, astfel încât scorul final al întâlnirii devine 8:8.

Desigur, evoluția reprezentativei noastre feminine de șah în acest meci s-a ridicat la un nivel superior anilor trecuți și a constituit o surpriză pentru jucătoarele iugoslave, învingătoare la scor în ultima întâlnire dintre cele două formații, disputată la Belgrad în anul 1960. Această constatare rezultă limpede și din declarațiile conducătorilor delegației iugoslave, marele maestru Petar Trifunović și maestrul Rudolf Marić, care au făcut aprecieri elogioase studiiului de pregătire al jucătoarelor noastre fruntașe. Mai îmbucurător însă este faptul că la primele 4 mese superioritatea șahistelor noastre a fost indiscutabilă: scorul parțial de 6:2 în favoarea românelor ne scutește de orice comentariu. Această superioritate ne face să privim cu suficient optimism evoluția reprezentativei R.P. Române la viitoarele campionate mondiale feminine

Pe scena Casei de Cultură a studenților din Timișoara, în timpul întâlnirii dintre șahistele române și iugoslave.

pe echipe. Prin prisma rezultatelor meciului recent încheiat, șahul feminin românesc poate emite pretenții legitime să-și păstreze locul câștigat la ultima ediție a acestor campionate.

Comportarea jucătoarelor noastre în întâlnirea cu R.S.F. Iugoslavia a scos însă din nou la iveală unele lipsuri mai vechi, asupra cărora trebuie să se axeze în primul rînd atenția antrenorilor. Este corba de joc în final, de deprinderea de a aprecia just situația în toate fazele partidei și de posibilitatea concentrării maxime a atenției în momentele hotărâtoare. La aceste capitole, jucătoarele noastre au fost evident întrecute de cele iugoslave,

În ansamblu, întâlnirea de șah dintre reprezentativele R.P. Române și R.S.F. Iugoslavia a constituit o experiență prețioasă pentru jucătoarele și antrenorii noștri înaintea campionatelor mondiale. Învățămintele rezultate trebuiesc analizate cu îngrijire și puse în practică cu toată hotărârea în perioada de pregătire care urmează.

Rezultatele complete ale meciului se pot urmări în tabelul din pag. 68.

Arbitrii timișoreni Zoltan Varady și Robert Paterra s-au achitat conștiințios de sarcinile lor.

T. Rădulescu

nu mergea 42.b8D C:b8 43.C:b8 a3 și negrul câștigă) 42...a3 43.Cb4! Cb8 44. Rd3 Rc7 45.Rc2 R:b7 46.Rb3 Rb3 47. R:a3 Rc5 (Jumătate din micul avantaj al negrului a dispărut — pionul depărtat și-a făcut datoria atrăgând regele alb cât mai departe posibil. Cea-laltă jumătate se dovedește însă insuficientă pentru câștig — regele alb reu-

pentru alb, care deține oarecare superioritate de spațiu pe flancul regelui și ale cărui piese sînt mai active. Spre surprinderea celor care se așteptau la o ofensivă pe flancul regelui, Botvinnik a preferat să manevreze pozițional căutînd să obțină mici avantaje) 14...Cd7 15.Dc2 Cf6 (La prima vedere s-ar părea că negrul a pierdut o mu-

negru să-și slăbească poziția de pioni pe flancul regelui prin f7—f6) 28...a5 29.Cd3 f6 30.h4 Nf7 31.T:e8+ N:e8 32. De3 (Negrul a împiedicat pătrunderea

La biroul de presă al meciului, poziția uneia din partide este luată sub focul analizelor. O disecă în acest moment, fostul campion mondial Vasili Smislov (stînga) și maestrul emerit P. Romanovski

Foto: B. Isakov-Moscova

șește să-și apere la timp pionii amenințați) 48.Rb3 Rd4 49.Rc2 Re4 50.Rd2 Rf3 51.Re1 Rg2 52.h4 Rf3 53.Cd3 Cd7 54.Rf1 Remiză.

Partida a 14-a

81. GAMBITUL DAMEI

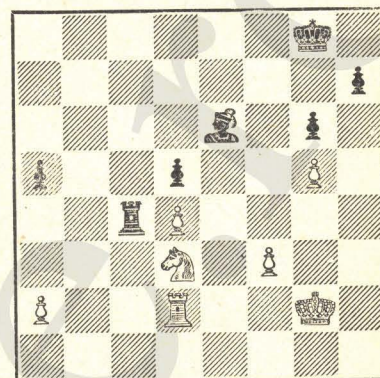
M. Botvinnik

T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Nc7 (Această mutare constituie de cele mai multe ori numai o intervertire de mutări prin care negrul caută să obțină jucarea unor variante clasice ale Gambitului Damei, cu calul la f3 — mutare pe care albul trebuie să o joace deoarece 4.Ng5 nu este posibil. Botvinnik alege însă o altă cale, intrînd în varianta schimbului) 4.c:d5 e:d5 5.Nf4 c6 6.e3 Nf5 7.g4 (Astfel de atacuri de flanc efectuate înainte de terminarea dezvoltării mai găsăm și în alte partide ale lui Botvinnik, de exemplu cu Alatorzev, la Leningrad 1934) 7.Ne6 8.h3 (În partida a 12-a Botvinnik a jucat aci 8.Nd3) 8...Cf6 9.Nd3 c5 10.Cf3 Cc6 11.Rf1 0—0 12.Rg2 c:d4 13.C:d4 C:d4 14.e:d4 (Deschiderea s-a încheiat cu un mic avantaj

pentru alb, care deține oarecare superioritate de spațiu pe flancul regelui și ale cărui piese sînt mai active. Spre surprinderea celor care se așteptau la o ofensivă pe flancul regelui, Botvinnik a preferat să manevreze pozițional căutînd să obțină mici avantaje) 14...Cd7 15.Dc2 Cf6 (La prima vedere s-ar părea că negrul a pierdut o mu-

tare. În realitate însă, prin 14...Cd7 a fost împiedicat g4—g5, iar acum, cînd la g4—g5 se poate răspunde cu Ch5, calul revine la f6) 16.f3 Tc8 17.Ne5 Nd6 18.Ta1 (Cîștigarea unui pion prin 18. N:f6 D:f6 19.N:h7+ Rh8 ar fi dus la o slăbire fatală a cîmpurilor negre de pe flancul regelui. În acest moment Botvinnik gîndise o oră, Petrosian 1 oră, 15 minute) 18...N:e5 19.T:e5 g3 20.Df2 Cd7 21.Te2 Cb6 22.The1! (La această mutare Botvinnik a gîndit 23 minute. Ea marchează începutul unor manevre poziționale profunde, bazate pe ideea superiorității în final a calului alb asupra nebulului negru) 22...Cc4 23.N:c4 T:c4 24.Td2 Te8 25.Te3 a6 26.b3 Tc6 27. Ca4 b6 28.Cb2 (După ce a amenințat pătrunderea la c5, calul alb se îndreaptă spre e5, ceea ce va obliga pe

calului alb la c5, b4 și e5, dar cîmpul f4 nu-l mai poate controla...) 32...Nf7 33.g5 Ne6 34.Cf4 Nf7 35.Cd3 Ne6 (O repetare de mutări pentru a cîștiga timp) 36. g:f6 D:f6 37.Dg5 D:g5+ 38.h:g5 a4!? (Poate că în locul acestei apărări active care în ultimă instanță nu se dovedește eficientă, ar fi fost mai bine pentru negru să nu deschidă liniile pe flancul damei și să păstreze controlul asupra cîmpului c5) 39.b:a4 Tc4 40.a5! (Botvinnik dă imediat picul înapoi pentru a obține o poziție cît mai activă pentru figurile sale) 40...b:a5 (Vezi diagrama. Aci partida s-a întrerupt și albul a dat mutarea în plic. Finalul este indiscutabil favorabil albului. Discutabil este însă dacă superioritatea calului asupra nebulului în această poziție este suficientă pentru câștig. Fiind întrebat dacă în poziția de intrupere exista un câștig, campionul mondial a răspuns: „Probabil că nu”. Se vede însă că în jocul practic apărarea negrului este dificilă chiar pentru un maestru al genului cum este Petrosian) 41.Cc5 Nf5 42.Rg3 a4 43.Rf4 a3 44.Re5 Tb4 45.Cd3 Tb5 46.Rd6 Rf7 47.Rc6 N:d3 48.T:d3 Tb2 49.T:a3 Tg2 (Toate aceste mutări au fost făcute „à tempo”, conform analizelor de acasă. Negrul a ales cea mai bună apărare — un final de turnuri cu un pion în minus, care oferă, așa cum s-a văzut de cîteva ori în acest meci, șanse foarte bune de remiză!) 50.R:d5 T:g5+ 51.Rc6 h5 52. d5 Tg2 53.d6 Tc2+ 54.Rd7 h4 55.f4 Tf2? (Aci însă părăsirea coloanei „c” se dovedește fatală. Corect era 55...Tc4 după care posibilitatea înaintării pionului „h” limitează posibilitățile albului) 56. Rc8! T:f4 (Nu salva nici 56...Tc2+ 57. Rd8 Re6 58.d7 Rf7 59.Te3!) 57.Ta7+ și negrul a cedat. Campionul mondial reușește să egaleze scorul în meci: 7—7.

Distanțîndu-se în finalul meciului TIGRAN PETROSIAN A DEVENIT CAMPION MONDIAL!

Cînd revista noastră intră la tipar, de la Moscova ne parvine știrea că Tigran Petrosian a cucerit titlul de campion mondial, cîștigînd meciul cu Mihail Botvinnik la scorul final de 12½—9½. În ultima parte a înfîlnirii, lui Petrosian i-au revenit partidele 15, 18 și 19, în celelalte înregistrîndu-se rezultate de remiză.

NOTE TEORETICE

Ing. GH. MITITELU
maestru al sportului

Idei noi în „Varianta Rubinstein” a Apărării Franceze

„Varianta Rubinstein” din Apărarea Franceză, care survine după mutările introductive: 1.e4 e6 2.d4 d5 3. Cc3 Cf6 4.Ng5 d:e4, a fost mult timp lăsată în părăsire, atât de teoreticieni, cât și de practicieni.

Deși aparent simplistă, „Varianta Rubinstein” ascunde un potențial remarcabil, datorat în bună măsură perechii de nebuni pe care negrul reușește să o obțină în varianta principală. Jocul negrului mult timp închis și aparent lipsit de perspective deosebite (ca în varianta Cigorin din Apărarea Spaniolă, de pildă) conține de fapt multe resurse strategice și tactice. În special în mîna unui bun jucător pozițional această variantă poate constitui un mijloc sigur de luptă. Din aceste motive probabil ea a fost reluată în practica curentă, în special anul trecut. Chiar la ultima Olimpiadă de șah de la Varna ea a fost încercată de cîteva ori cu succes de către negru.

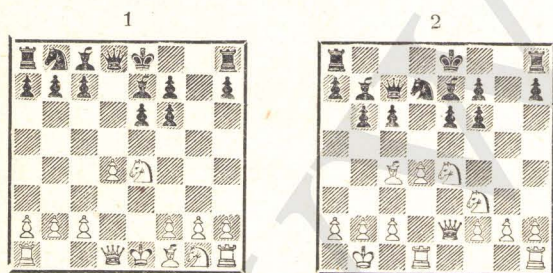
În cele ce urmează voi prezenta într-o formă sistematizată principalele partide din ultimii ani, în care această variantă a fost înfîlțită.

După 1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 d:e4 5.C:e4 Ne7 6.N:f6 (Joc egal se obține după 6.C:f6+ N:f6 7.N:f6 D:f6 8.Cf3 0-0 9.c3 Cd7 10.Ne2 e5 11.d:e5 C:e5 12.C:e5 D:e5 13.0-0 Ne6, Capablanca—Alehin, New-York 1927) 6...g:f6, se ajunge la poziția din diagrama 1.

Ideea strategică a negrului este clară. El va căuta să-și dezvolte Nc8 la b7 și — cu toate că la început destul de greu — să-i asigure o activitate cît mai mare pe diagonală a8—h1, combinată cu presiunea exercitată de turn pe coloana „g”.

În momentul deschiderii jocului, perechea de nebuni va trebui să aibă o mare valoare. Între timp, albul, profitînd de faptul că jocul negrului este mai retras în deschidere, va căuta să obțină un joc cît mai activ în centru, pe coloanele „d” și „e” și asupra rocadei regelui negru.

Lupta dintre aceste idei o putem urmări în variantele ce urmează.

Pornind de la poziția din diagrama 1, principalele posibilități ale albului sînt:

I/7.Cf3 II/7.Nc4 III/7.Ce2 IV/7.g3 V/7.Dd2

I — 7.Cf3

7...b6 8.Nc4 (O mutare esențială a albului care, datorită amenințării d4—d5, va obliga mai devreme sau mai tîrziu negrul la mutarea c7—c6. Din acest punct de vedere, mutarea 8.Nb5+ este mai slabă deoarece albul pierde un timp prețios față de varianta principală. În partida Steiner—Flohr, Ujpest 1934, s-a jucat astfel: 8.Nb5+ c6 9.Nc4 (9.Nd3 Nb7 10.De2 Dc7 11.0-0-0 Cd7 12.Rb1 0-0-0 13.Na6 N:a6 14.D:a6+ Rb8) 9...Nb7 10.De2 Dc7 11.0-0-0 Cd7 12.The1 0-0-0 13.Rb1 Rb8 cu joc egal) 8...c6 9.De2 Nb7 10.0-0-0 Dc7 11.Rb1 Cd7 (Vezi diagrama 2)

Din momentul în care negrul a jucat c7—c6, jocul său va urmări neîncetat degajarea nebulului din b7 prin înaintarea la momentul oportun c6—c5. Între timp albul va depune toate eforturile pentru a realiza spargerea prin d4—d5, care acum necesită a fi pregătită prin c2—c4 după sau înaintea întăririi poziției prin Th1—e1.

Din acest punct de vedere distingem 2 continuări mai importante:

A) 12.The1 (Prezența turnului pe coloana „e” va mări eficacitatea spargerii prin d4—d5) 12...0-0-0 13.Nb3. Alte continuări nu prezintă pericole pentru negru. De exemplu: a) 13.Na6 N:a6 14.D:a6+ Rb8 15.De2 (Negrul amenință 16...b5 și 17...Cb8 cu prinderea damei albe. O altă continuare, 15.c4 Thg8 16.g3 f5 17.Cc3 Nb4 18.Te3 N:c3 19.T:c3 Cf6 20.Ce5 Ce4 21.Tc2 c5, duce chiar la avantaj pentru negru) 15...Thg8 16.g3 f5 17.Cc3 Cf6 cu joc egal; b) 13.Cg3 Nd6 14.Ce4 Nf8 15.Cfd2 D:h2, cu avantaj, Boleslavski—Stahlberg 1940 sau 13...Rb8 14.a3 Thg8 15.g3 f5 16.Ced2 Cf6 17.Ce5 Tgf8 18.Cdc4 c5 19.d:c5 N:c5 20.Cd3 Ne7, cu joc egal. Matanovici—Minev, Varna 1962.

B) 12.Nb3! Această mutare prin care albul se pregătește să joace imediat 13.c4, este mult mai puternică decît 12.The1. Negrul se află în pericol și trebuie să aleagă cu mult discernămint planul corect de joc.

În campionatul U.R.S.S. pe echipe pe anul 1962, încercînd să împiedice mutarea c2—c4, Petrosian a jucat greșit contra lui Korcinoi 12...b5? intrînd în dezavantaj clar după 13.The1 0-0-0 14.c4! b:c4 15.N:c4 Thg8 16.Tcl Rb8 17.g3 Da5 18.Cfd2 f5 19.Cb3 Dc7 20.Ced2, cu avantaj pentru alb.

Se pare că cea mai corectă schemă de joc a negrului după 12.Nb3 este 12...0-0-0! 13.c4 The8 14.d5 Cc5 cu joc egal.

II — 7.Nc4

Jucînd imediat această mutare, albul intenționează, după ce negrul va fi jucat c7—c6, să-și apere pionul d4 prin c2—c3, pentru a dezlănțui atacul asupra regelui negru prin înaintarea pionului „b” (b2—b4—b5), în cazul în care negrul efectuează rocada mare. Dacă negrul face rocada mică, albul își va dezvolta liniștit figurile, încercînd să speculeze structura slăbită a pionilor negri.

Această idee a fost aplicată de marele maestru P. Keres, la Olimpiada de la Varna 1962, împotriva lui Minev, într-o partidă care a evoluat în felul următor: 7.Nc4 c6 8.c3 f5 9.Cg3 Dd6!? 10.Cf3 Cd7 11.De2 Df4 12.0-0 0-0 13.Tfel Cf6 14.Ce5 Cd5 15.Tad1 Dg5 16.Df3 Nd6 17. Nb3 f6 18.Cd3 Dg4 19.D:g4 f:g4 20.c4 Cc7 21.Ce4 Ne7 cu ușor avantaj pentru alb.

În această variantă, merită foarte multă atenție ideea maestrului olandez Kramer: 9...Cd7! în loc de 9...Db6?! demonstrînd că acest cal va reuși să contracareze forța deosebită a calului alb care se va instala pe cîmpul puternic e5.

Partida aceasta a continuat după cum urmează: 9...Cd7 10.De2 Dc7 11.Cf3 Cb6 12.Nb3 Cd5 13.Ce5 Cf4 14.Df3 Cg6 15.0-0 (Dacă albul retrage calul, de exemplu 15.Cd3, poate urma destul de neplăcut 15...Ch4). 15...C:e5 16.d:e5 Nd7 (Acceptarea pionului nu prezintă pericole reale pentru negru, cu toată presiunea puternică exercitată de alb pe colcanele „e” și „d”, de exemplu: 16...D:e5 17.Ch5! Dc4 18.D:e4 f:e4 19.Tfel și albul își recîștigă pionul, rezultînd un final aproximativ egal în care perechea de nebuni a negrului compensează jocul momentan mai activ al albului. La 19...f5, 20.Cg7+. Dacă însă 17...Nd7, atunci 18.Tfel Dc7 19.De3! cu șanse excelente de atac pentru

alb) 17.Tfe1 0—0—0! 18.Dh5 Tdf8 19.Tad1 Ne8 20.De2 Thg8 21.Ch5 c5! cu joc excelent pentru negru.

Pornind de la poziția din diagrama 1, următoarele 3 variante principale ale albului nu au fost înlăturate în partidele ultimelor turnee importante, poate tocmai datorită faptului că în toate negrul egalează relativ ușor.

De aceea, mai mult pentru a respecta clasificarea făcută la începutul acestui articol, voi prezenta linia principală de joc a negrului la fiecare dintre ele.

III — 7.Ce2

7...b6 8.Cf4 f5 9.Cg3 Dd6 10.Dd3 Cd7 11.0—0—0 Nb7 cu joc egal, Zaporovski—Ufimțev, Leningrad 1942.

IV — 7.g3

7...b6 8.Ng2 c6 (In cunoscuta lucrare a lui P. Keres „Apărarea Franceză” se recomandă în mod deosebit

7...f5 8.Cc3 c6 9.Ng2 b6, dînd drept exemplu partida Opocenski—Flohr, jucată în 1932, care a continuat prin 10.Cge2 Nb7 11.Cf4 Dd6 12.De2 Cd7 13.0—0—0 0—0—0 cu joc egal.

După 9...b6 este însă foarte tare 10.d5! care dă albului se pare, avantaj decisiv, de exemplu: a) 10...c:d5 11.C:d5 e:d5 12.D:d5 etc., b) 10...e:d5 11.C:d5 etc., c) 10...Nb4 11.Dd4 N:c3+ 12.D:c3 0—0 13.d:c6 cu avantaj material.

De aceea cred că este mai bine pentru negru să adopte ordinea de mutări menționată în acest articol: 9.Ce2 Nb7 10.Cf4 f5 11.Cc3 Dd6 la care s-a ajuns în partida menționată mai sus.

V — 7.Dd2

7...b6 8.g3 f5 9.Cc3 c6 10.Ng2 Nb7 11.0—0—0 Cd7 12.Ch3 Cf6 13.The1 Dd6 cu joc egal, Euwe—Flohr, meci 1932.

PARTIDE și FINALURI

DIN PARTIDELE MARILOR MAESTRI

De curînd lumea șahului a pierdut pe ultimii doi reprezentanți ai epocii lui Lasker, marii maeștri Milan Vidmar și Osip Bernstein. Vremea succeselor lor a trecut de mult și mulți dintre jucătorii tineri poate nici n-au auzit vreodată despre ei. Acum o jumătate de veac însă, Vidmar și Bernstein se aflau în primele rînduri ale mișcării șahiste mondiale și fiecare are la activul său mari performanțe. Vom aminti numai premiul I al lui Bernstein (la egalitate cu Rubinstein) la marele „Champion-turnier” de la Ostende 1907 sau meciul său egal cu Alehin (2:2) un sfert de secol mai tîrziu, la Paris. Succesele lui Vidmar au fost și mai mari, aducîndu-l, în 1927, în rîndurile candidaților la campionatul mondial (locul II-III cu Rubinstein la San Sebastian 1911, II la Mannheim 1914, III la Londra 1922, după Capablanca și Alehin, III la Semmering 1926 după Spielmann și Alehin, I-II cu Flohr la Sliac 1932).

O trăsătură comună a acestor doi mari jucători a fost aceea că în afara șahului au excelat în profesiunea lor. Dr. Vidmar a fost o somitate mondială în domeniul electrotehnicii, iar Dr. Bernstein un mare specialist în domeniul dreptului comercial. În fața tablei de șah cei doi mari maeștri s-au întîlnit de trei ori (La Petrograd 1909, San Sebastian 1911 și... Groningen 1946).

Iată una dintre aceste interesante partide, caracteristică pentru stilul acelei epoci.

82. APĂRAREA SICILIANĂ

M. Vidmar O. Bernstein
Jucată la 27 februarie 1911 în marele
turneu de la San Sebastian

1.e2—e4

Aceasta este singura partidă începută cu 1.e2—e4 în lunga carieră șahistă a lui Vidmar.

1...

2.Cg1—f3

3.d2—d4

4.Cf3:d4

5.Cb1—c3

6.Nf1—c4

c7—c5

Cb8—c6

c5:d4

Cg8—f6

d7—d6

...

Pare de necrezut, dar acest „atac Sozin” s-a jucat cu circa 15 ani înainte ca Sozin să-l fi popularizat!

6...

Ne8—d7

Mutarea aceasta are de scop pregătirea fianchetării nebunului la g7; deoarece direct 6...g6 permite albului să înainteze cu succes e4—e5, de exemplu: 7.C:c6 b:c6 8.e5 Cg4 9.Nf4 (9.e5 f5 Schlechter—Lasker, meci 1910 I) 9...Db6 (de considerat este 9...d5 10.C:d5! Ng7 I) 10.Df3 Nf5 11.e:d6 e:d6 12.0—0 0—0 13.Tfe1 d5 14.h3 cu avantaj pentru alb (Lipnițki). Actualmente se joacă de obicei 6...e6 7.0—0 Ne7 8.Nb3 0—0 9.Ne3 cu variante foarte complicate în care se pare totuși că șansele albului sînt mai bune, cum a demonstrat Fischer într-o serie de partide.

7.0—0

Într-o partidă cu Gligorici (turneul candidaților, 1959), Fischer a ales un plan mai eficient: 7.Nb3 g6 8.f3 Ca5 9.Ng5 Ng7 10.Dd2 h6 11.Ne3 Tac8 12.0—0 Cc4 13.De2 I cu avantaj pentru alb.

7...

8.Cd4:c6

La 8...b:c6 Vidmar avea intenția să continue cu 9.De2 Ng7 10.e5 cu avantaj.

9.Dd1—c2

10.Tf1—d1

Parează înaintarea e4—e5 și pregătește aducerea calului la c5, de unde va ataca pionul e4.

11.Ne1—c3

12.Nc4—b3

g7—g6

Nd7:c6

Nf8—g7

Cf6—d7

0—0

...

Pentru a ataca poziția regelui negru albul trebuie întîi să schimbe nebunul din g7. Lucrul acesta nu poate fi realizat prin 12.Dd2 din cauza 12...Te8 13.Nb6 Nh8. Pe de altă parte nu merge direct 12.Nd4 din cauza N:d4 13.T:d4 Db6. De aceea albul parează această din urmă posibilitate.

12...

13.Ne3—d4

14.Nd4:g7

15.Cc3—d5

16.e4:d5

Dd8—c7

Cd7—c5

Rg8:g7

Nc6:d5

Tf8—c8

Albul a obținut, fără îndoială, un cert avantaj pozițional datorită presiunii asupra pionului slab e7. Materialul redus face însă ca realizarea acestui avantaj să fie legată de dificultăți destul de mari.

17.De2—d2

Împiedică posibilitățile de eliberare prin înaintarea pionului e7.

17...

Rg7—g8

Negrul vrea să evite eventualele șaburi ale damei albe dar cu aceasta slăbește cîmpul b6, ceea ce permite următorul atac.

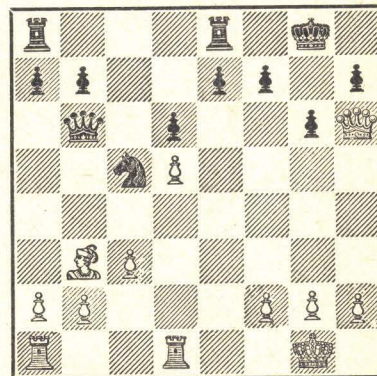
18.c2—c3

19.Dd2—h6

De7—b6

...

Cu aceasta albul sacrifică un pion pentru a obține un foarte instructiv atac cu piese grele. Vidmar afirmă că „obiectiv, mai bine ar fi fost Nb3—c4 urmat de b2—b3, deși în acest caz slăbirea pionului c3 este neplăcută”.

19...

20.a2:b3

21.Td1—d3

Cc5:b3

Db6:b3

e7—e5!

Negrul se apără foarte bine. Dacă acum 22.d:c6, atunci după 22...D:c6 negrul amenință mat la e1 și prin aceasta cîștigă timpul necesar pentru manevra de apărare De6—f6—g7. Astfel negrul scapă de pionul slab e7 și cîștigă în locul pionului lipsit de importanță de la b2, pe cel mult mai prețios de la d5.

22.Td3—h3

23.Dh6:h7+

24.Dh7—h4

Db3:d5

Rg8—f8

Rf8—g7

Manevra aceasta de apărare arată că Bernstein vrea să joace la cîștig. O altă posibilitate era 24...De6, după care însă prin 25.Dg5 albul ar fi avut remiza în mină (nu merge 25...Df5 din cauza 26.Tb8+ Rg7 27.D:f5 g:f5

28.T:c8 T:c8 29.T:a7, cu final de turnuri avantajos.

25.Dh4—h6+ Rg7—f6
26.Th3—f3+ Rf6—e7
27.Dh6—h4+ Re7—d7

Regele negru fuge din zona primejdiei. De altfel, nu mergea 27...Rf8 din cauza 28..Dh3+ Re7 29.Df6+ Rf8? 30.D:g6.

28.Dh4—a4+ Rd7—c7
29.Tf3—f6 b7—b5
30.Da4—a5+ ...

Se putea juca și 30.Dg4 păstrând amenințarea Td1, dar albul a preferat mica combinație care urmează.

30. ... Re7—d7
31.c3—c4 Dd5:c4
32.Ta1—d1 Rd7—e7
33.Tf6:d6 Re7—f8

Regele negru s-a reîntors la f8. Acum albul ar fi putut continua pozițional cu h2-h3 urmat de presiune asupra pionului a7. În loc de aceasta albul preferă să continue atacul.

34.Da5—a3 Rf8—g7
35.Da3—f3 a7—a5
36.g2—g3 Ta8—c8
37.Df3—f6+ Rg7—g8
38.h2—h4 ...

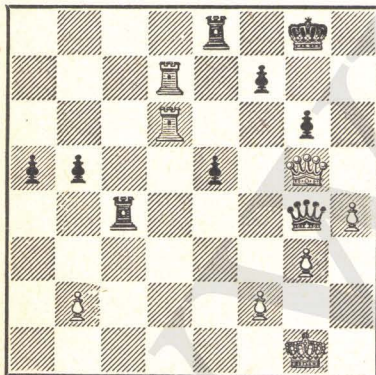
Din nou se adună norii deasupra poziției regelui negru...

38. ... Dc4—g4
39.Td6—d7 Dg4—c6
40.Df6—g5 Tc8—c4

Aici partida s-a întrerupt. În cartea turneului, Miseses recomandă 40...Tc6 41.Ta7 Td6 (41...a4 42.Tdd7 Tf8 43.Te7) 42.T:d6 D:d6 43.T:a5. Dar Bernstein nu se gîndea de loc să dea înapoi pionul în plus.

41.Td1—d6! De6—g4?

După aceasta negrul pierde imediat. Relativ mai bine era 41...Df5 42.D:f5 g:f5 43.Tf6 Tf8 44.T:f5 cu un final mai slab. Nu mergea 41...Tg4 din cauza 42.Db6 Db3 43.Td8 și dacă 43...T:g3+ 44.f:g3 D:g3+ 45.Rf1 și regele alb scapă pînă la urmă de șaburi.

42.Td7—d8!

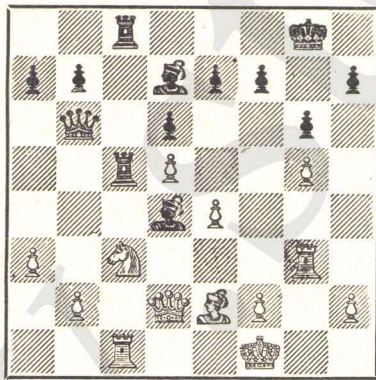
Negrul cedează, deoarece la 42...Tf8 ar fi urmat 43.T:f8+ R:f8 44.Td8+ Rg7 45.D:c5+ f6 46.Dc7+ Rh6 47.Th8 mat.

Una dintre acele partide fără combinații strălucitoare, așa cum se joacă foarte multe în concursuri, dar simplă și unitară.

Sferturile de finală ale campionatului R. P. R. pe echipe

83. APĂRAREA PIRC—UFIMȚEV
M. Rădulescu Fl. Gheorghiu

1.e4 g6 2.d4 Ng7 3.Cc3 d6 (Mutarea 3...c5 duce la un joc destul de slab pentru negru, după cum rezultă din următoarele două variante: a) 3...c5 4.Cf3 Cc6 5.Ne3 Cf6 6.Dd2 Da5 7.d:c5 Cg4 8.Cd5 C:c3 9.D:a5 C:c2+ 10.Rd2 C:a5 11.R:c2 Tb8 12.Td1, cu joc bun pentru alb, Gheorghiu-Bilek, Varna 1962; b) 3...c5 4.d5 d6 5.Ne2 Cf6 6.Cf3 0—0 7.0—0 Ca6 8.h3 Cc7 9.a4 a6 10. Te1 Tb8 11.Nf4! Cd7 12.Nf1 b6 13.e5! cu mare avantaj pentru alb, Gheorghiu-Czerniac, Varna 1962) 4.Ne2 (O altă cale de joc ar fi 4.Cf3 Cf6 5.Ng5 h6 6.Ne3! Cg4 7.Nf4 Cd7 8.Dd2 e5! cu joc bun pentru negru, Gheorghiu-Günsberger, 1963) 4...Cf6 5.g4! (O încercare interesantă, cu scopul de a complica jocul chiar de la început) 5...c5! 6.g5 Cfd7 7.Cf3 Cc6 8.d5 (Era poate mai bine 8.Ne3, deși nici în acest caz negrul nu ar fi avut greutăți) 8...Cd4 9.C:d4 c:d4 10.Cb5 Db6 11.c3 (La 11.a4

urmează 11...a6 12.a5 Dc5 cu avantaj) 11...d:c3 12.C:c3 0—0 13.Dc2 Cc5 14.Ne3 Nh3 (Poziția rezultată este evident avantajoasă negrului: nebunul din g7 controlează diagonală a1—h8, coloana „c” poate fi cu ușurință ocupată de turnurile negre iar pionul g5 al albului îi împiedică acțiunea propriilor piese) 15.Tg1 Tf8 16.Tg3 Nd7 17.Rf1 Db4! (Amenință 18...N:c3 și 19...D:e4) 18.N:c5 T:c5 19.a3 Db6 20.Dd2 (Nu merge 20. b4 din cauza 20...Tc7, urmat de Tac8 și Dd4 cu câștigul unei figuri) 20...Tac8 21.Tc1 Nd4! (Probabil că era mai sigur 21...Dc7, urmată de înaintarea pionilor a și b. Cred însă că și după mutarea mai îndrăznească din partidă, poziția rezultată este favorabilă tot albului. Vezi diagrama)

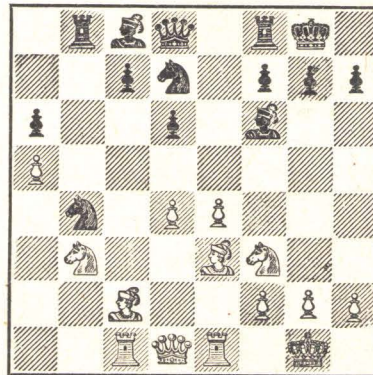
22.D:d4 (Forțat! Altfel ar fi urmat 22...N:f2) 22...T:c3 23.D:c3 (Și după 23.b:c3 D:d4 24.c:d4 T:c1+ 25.Rg2 Na4, urmat de înaintarea pionilor a și b avantajul ar fi rămas de partea negru.

lui) 23...T:c3 24.Tl:c3 D:b2 25.Tc7 Db1+ 26.Rg2 D:e4+ 27.Nf3 Da4 28.T:b7 e5 29. h3 Nf5 30.Ng4 Dd4 31.Tb5 a6 32.Ta5 Db6 33.Ta4 Db5 34.Tb4 D:d5+ 35.Nf3 e4 36.Ng4 e3+ 37.Nf3 Dd2 și albul a cedat.

Comentarii de Florin Gheorghiu, maestru al sportului

84. APĂRAREA SPANIOLĂ
V. Ciociltea O. Troianescu

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.d3 (Pentru a nu permite negrului să intre în varianta deschisă a apărării Spaniole, care ar fi putut urma după 5.0—0 C:e4) 5...d6 (Necesar, se amenința 6.N:c6 urmat de 7.C:e5) 6.c3 Ne7 7.0—0 b5 8.Nc2 (Retragerea imediată a nebunului la c2 este mai rar întâlnită. Continuarea obișnuită și considerată ca mai bună este 8.Nb3 0—0 9.Te1 Ca5 10.Nc2 c5. Scopul urmărit este ca provocînd manevra Cigorin (Ca5 și c7—c5), albul să stînjenească cît mai mult posibil înaintarea d6—d5, care eliberează jocul negrului) 8...0—0 9.Te1 Cd7 (Acesta este momentul critic; teoria deschiderilor nu a rezolvat încă ce plan de joc ar fi mai bun pentru negru. Manevra de la f6 spre flancul damei este considerată ca una dintre cele mai bune continuări) 10.a4 b4 11.a5 Tb8 12.Cbd2 b:c3 13.b:c3 Cc5 (Permite albului să mărească tensiunea în centru cu un tempo în plus). Este totuși foarte greu de găsit un plan pentru negru, din cauza amenințării strategice Cd2—c4—e3, cu intrări pe d5, f5 sau chiar pe g4, după ce s-a jucat h3. În general poziția negrului este dominată în centru pe cîmpurile albe) 14.d4 Cd7 15.Cb3 e:d4 16.c:d4 Nf6 17.Ne3 Cb4 18.Tc1!! (Vezi diagrama)

18...C:c2 (Probleme interesante de atac sau resemnare se puneau albului după mutarea 18...Ca2! Acum la 19.Ta1 Cb4 se repetă poziția, iar la 19.e5 C:c1 20.N:c1 d:e5 — după 20...Ne7! 21. Dd3 g6 22.Nh6 Te1 e greu de găsit continuări sigure pentru atac — 21. d:e5 Ne7 22.Dd3 g6 23.Nh6 Te8 24.Cbd4 de asemenea negrul se poate apăra

cu 24...Cc5. Eliminarea nebulului de atac al albului se dovedește o greșeală decisivă) 19.D:c2 c6 20.Cf2 Nb7 21.f4 Ne7 (Negrul a pierdut lupta în centru și poziția sa devine din ce în ce mai greu de apărat) 22.e5 d:e5 23.d:e5 Nb4 24.Ted1 De7 25.Ce4 Tfe8 26.Cg5 Cf8 27.Nb6 h6 28.Ce4 Nc8 (Nebunul din b7 nu are joc și negrul încearcă să-l activeze flancul damei) 29.Cd4 Nd7 30.C:c6 N:c6 31.D:c6 (Cu aceasta partida poate fi practic considerată ca încheiată) A mai urmat: 31...f6 32.Cd6 N:d6 33.e:d6 De4 34.D:e4 T:e4 35.d7 C:d7 36.T:d7 și negrul a cedat.

Comentarii de M. Rădulescu
maestru al sportului

85. APĂRAREA SICILIANA

E. Nacht

N. Dăneț

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e6 5.Cc3 a6 6.g3 Dc7 7.Ng2 Cf6 8.0—0 Ne7 9.Te1! (În această poziție se joacă de obicei 9.b3 0—0 10.Nb2 d6 11.Cce2 e5 12.C:c6 b:c6 13.c4 Ng4 14.f3 Nh5 15.Cc3 Cd7 16.Rh1 Cc5 17.b4 Tf8! 18.a3 a5 19.b5 a4, ca în partida Siavovski—Spasski, al XXX-lea campionat al U.R.S.S. Se poate juca și 9.Ne3 d6 10.h3 Nd7 11.De2 b5 12.C:c6 N:c6 13.a3 Db7 14.Nf4 0—0 15.Tfd1 Tfd8 16.Td3 a5!, cu amenințările 17...b4 și 18...Nb5. În ambele exemple citate, negrul a obținut joc bun. Cu mutarea din partidă, albul încearcă o altă idee, deschiderea imediată a centrului). 9...d6 10.C:c6 b:c6 11.e5! d:e5 12.T:e5 0—0 (Era preferabil direct 12...Nd6) 13.Nf4! (Vezi diagrama)

13...Nd6? (O mutare naturală, care duce însă la dezavantaj material. Era mai bine 13...Db7 14.Te3! Td8 15.De1 Nd7 16.Ne5 Cd5 17.C:d5 c:d5 18.N:e4 Nd6 19.Nc3 și albul are inițiativa.

De la meciul Gheorghiu-Günsberger

86. APĂRAREA SPANIOLĂ

Fl. Gheorghiu

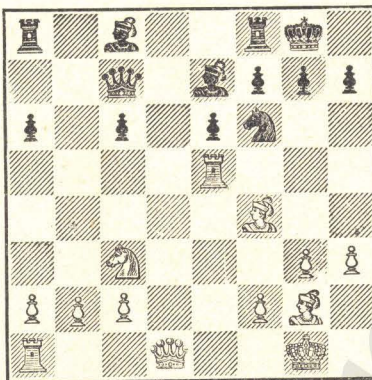
Al. Günsberger

Meciul pentru titlul de campion
al R.P.R., 1962

Partida 1

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 b5 6.Nb3 Ne7 7.Te1 0—0 8.c3 d6 9.b3 h6 (Începutul unui sistem interesant, jucat mult la Olimpiada de la Varna sau la ultimele turnee de la Beverwijk. Se pare că albul obține joc mai bun, după cum au arătat partidele Parma—Milici sau Gheller—Matanovic. Acesta din urmă a continuat astfel: 10.d4 Te8 11.Cbd2 Nf8 12.a4 Nd7 13.Nc2 g6 14.d5 Ce7 15.h4 Ch7 16.c4 b:c4 17.C:c4 Ng7 18.Nb3 cu avantaj pentru alb) 10.d4 Te8 11.Cbd2 Nf8 12.Cf1 Nd7 (12...e:d4 13.c:d4 C:e4 14.Nd5! și câștigă) 13.Cg3 a5?! (O încercare care se va dovedi insuficient de corectă; de obicei se joacă aici 13...g6, urmat de 14...Ng7, cu scopul de a menține cit mai mult tensiune

Dacă negrul joacă 13...Db6, atunci 14.Ca4! iar la 16...Ne8 17.Ce4 C:e4 18.N:e4 Nd6 19.Nc3 cu avantaj) 14.T:e6!! (Poanta manevrei începută cu 10...C:c6) 14...N:e6 (La 14...N:f4 15.T:c6! și albul rămâne cu doi pioni în plus,

deoarece nu merge 15...Db8 16.g:f4 D:f4 din cauza 17.T:f6!) 15.N:d6 Db6 16.N:f8 T:f8 (Nu era posibilă mutarea intermediară 16...D:b2? la care albul poate răspunde prin 17.Ca4! Db5 18.c4!, după care urmează retragerea nebulului din f8 și albul rămâne cu o piesă în plus) 17.Ca4! Db5 18.b3 c5 19.Dd6 Tc8 20.Te1 Ce8 (Se amenință 21.T:e6!) 21.De7 Tc7 22.Dd8 Tc8 23.De7 Tc7 24.c4! Db8 (La 24...T:e7 25.c:b5 a:b5 26.C:e5 sau 24...Dd7 25.D:d7 N:d7 26.Cb6 și albul cu un pion în plus păstrează mari șanse de câștig. De aceea, negrul preferă să păstreze damele pe tablă, încercând să complice lupta) 25.Dg5 Db4 26.De5 g6 27.Cc3! Td7 28.Cd5 Dd2 29.h4 Td8 30.Ce7+! și negrul cedează; deoarece la singura mutare 30...Rf8 urmează 31.Cc6!, cu câștigul calității și al unui pion.

Comentarii de Edgar Nacht,
candidat de maestru

48.T:d5 R:d5 49.Rd3 g5 50.g3 Re5 51.Re3 Rf5 52.f4 (După o luptă pozițională îndelungată și interesantă, albul a ajuns în sfârșit în situația în care poate trece la fructificarea avantajului) 52...g:f4 53.g:f4 Re6 54.Cd2 Rd5 55.Cc4 Nf6 56.Rd3 Re6 57.Ce3 Rd6 58.Re4 Re6 59.Cd5 Nd8 60.f5+ Rd6 61.Cf4 h4 62.Cg2 Rc6 63.Re5 Rb5 64.f6 Rb4 65.f7 Ne7 66.C:h4 și negrul a cedat. După 66...R:b3 67.Cg6 albul câștigă imediat.

Comentarii de Fl. Gheorghiu
maestru al sportului

De peste hotare

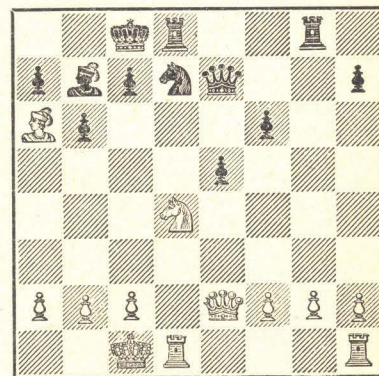
87. APĂRAREA FRANCEZĂ

R. Fuchs

M. Kohn

Campionatul R.D.G. 1963

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 d:e4 5.C:e4 Ne7 6.N:f6 N:f6 (Mai riscantă, dar mai bună este mutarea 6...g:f6 unde după 7.Cf3 b6 8.Nc4 Nb7 9.De2 c6 10.0—0 Dc7 11.The1 Cd7 12.Rb1 0—0 poziția este aproximativ egală) 7.Cf3 Cd7 8.Dd2! (Ceva mai slabă este mutarea 8.c3 după care prin 8...b6 9.C:f6+ g:f6 10.Nd3 Nb7! 11.De2 c5 negrul egalează cu ușurință jocul așa cum a arătat Alehin) 8...b6 9.C:f6+ (Într-o partidă Toluş—Bondarevski, al XI-lea campionat al U.R.S.S., albul a jucat 9.0—0 și după 9...Nb7 10.Df4 0—0 11.Nd3 g6 12.h4 Ng7 13.h5 a obținut atac puternic) 9...g:f6 10.d5 Nb7 11.d:e6 f:e6 12.Nb5 De7 13.0—0 0—0 14.De2! (Albul joacă foarte bine la schimbarea nebulilor de alb, având în vedere slăbiciunile ce se vor crea cu această ocazie în poziția regelui negru) 14...Thg8? (Bine era aici 14...Cb8 pentru a opri schimbul nebulilor) 15.Na6! e5 16.Cd4 (Vezi diagrama. Jucind câteva mutări slabe, poziția negrului se destramă acum ușor) 16...Cb8 (Apără amenințarea 17.Cc6)

17.N:b7+ R:b7 18.De4+ c6 19.f4! (Foarte bine jucat. Albul se gîndește din vreme la final și de aceea cu ultima mutare el caută să creeze negrului un pion izolat pe „e5”) 19...Tge8 20.The1 Td5 (Încercînd să pareze planul

albului de a-i crea un izolani la „e5”, negrul cade într-o mică combinație, după care partida sa va fi definitiv copromisă) 21.Cf5! Dd7 22.c4! e:f4 23. T:d5 c:d5 24.D:e8 și negrul a cedat.

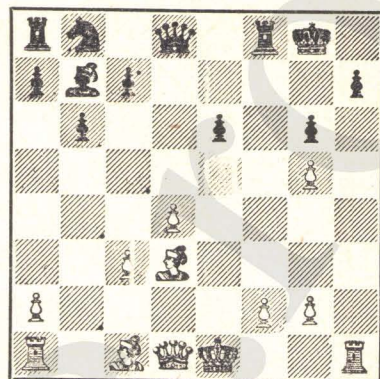
Comentarii de V. Ciociltea
maestru internațional

88. PARTIDA PIONULUI DAMEI

Viadimirov Florian
Meci Leningrad—Budapesta, 1962

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 d5 4.c:d5 C:d5 (De obicei aici se joacă 4...e:d5 5.Ng5 c6 6.e3 Ne7 7.Dc2 Cbd7 8. Nd3 0—0 9.Cf3 Te8 10.0—0 Cf8 12. Tab1! cu inițiativă pentru alb) 5. Cf3 (Mai slab era 5.e4 C:c3 6.b:c3 e5!) 5...Ne7 6.e4 C:c3 7.b:c3 0—0 8. Nd3 b6? (Trebuia jucat mai activ 8...c5 sau 8...Cd7) 9.e5! Nb7 10.h4! f5 (Forțat; se amenința 11.N:h7+ R:h7 12.Cg5+ etc. iar la 11...h6 12.

Th3! urmat de Tg3) 11.e:f6 N:f6 12. Cg5 N:g5? (Interesant era 12...h6 și atacul albului nu dă rezultat, de exemplu: 13.Dh5 De8 14.Ng6 Dc6! 15.Nf7+ Rh8 16.Dg6 D:c3+ 17.Nd2 Da1+ 18.Re2 Na6+ 19.Rf3 N:g5! 20.T:a1 N:d2 negrul menținând avantajul material. Probabil însă că albul poate juca mai tare la 12...h6 și anume: 13.Nh7+ Rh8 14.Dd3 N:g5 15.h:g5 cu atac decisiv. Dacă 14...h:g5 atunci 15.h:g5 N:g5 16.N:g5 D:g5 17.Ne4+ etc.) 13.h:g5 g6 (vezi diagrama) 14.T:h7 Nf3 (Desigur nu 14...R:h7 15.Dh5+) 15.Dc2! R:h7 16. N:g6+ Rg7 17.g:f3 Th8 (Negrul încearcă să obțină contrajoc prin pătrunderea turnului pe coloana „h”) 18.Ne4 Th1+ 19.Re2 c6 (Mai bine era 19...Cd7, înapoiind calitatea) 20. c4 Th2 (Se amenința 21.d5 c:d5 22. Nb2+ etc.) 21.Nf4 T:f2 22.R:f2 D:d4+ 23.Ne3 D:a1 24.Dd2! (Pere-

chea de nebuni a albului domină tablă. Negrul este lipsit de posibilități de apărare) 24...e5 25.Dd8 D:a2+ 26. Rg3 D:c4 27.Df6+ Rg8 28.Nf5! și negrul a cedat.

Comentarii de Edgar Nacht
candidat de maestru

Finaluri instructive

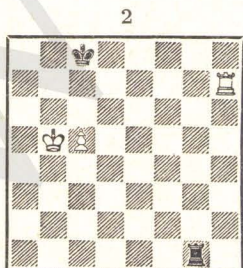
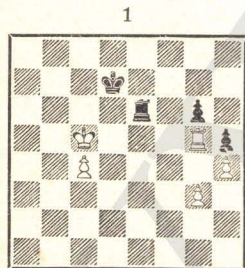
Poziția din diagrama 1 s-a obținut în partida Ciociltea—Pușcașu, în finala de șah a campionatului republicii 1962.

Avantajul material și pozițional al albului este evident: regele susține înaintarea pionului „c” în timp ce turnul alb ține sub atac pionul g6 și în același timp controlează importanta orizontală a 5-a.

Aparent ușor de câștigat, finalul prezintă dificultăți pe care maestrul Ciociltea nu le-a putut învinge.

Calea de câștig: 57.Rb5 (Negrul e obligat la mutări de așteptare) 57...Rc7 58.c5 Tf6 59.g4! h:g4 60.T:g4. Numai așa, turnul poate interveni cu succes la avansarea pionului „c”. Acum negrul nu mai poate împiedica pătrunderea decisivă a turnului pe orizontala a șaptea, de exemplu: 60...Te6 61.Tf4 Te7 62.Ta4 Te1 63.Ta7+ Rc8 64.Th7 Te6 65.Th6! Te4 66.Rb6 Tc4! 67.Rc6 Rb8 68.Th8+ Ra7 69.Rb5 Tc1 70.c6 Tc2 (Nu-i folosesc negrului nici șahurile după 70...Tb1+ 71.Rc5 Tc1+ 72.Rd6 Td1+ 73.Rc7 Td4 74.Td8 T:h4 75.Td1 Ra6 76.Rd6 g5 77.c7 și câștigă sau 75...Th7+ 76.Rd6 și din nou prezența pionului din g6 scutește pe alb de șahurile laterale) 71.Tg8 Tb2+ 72.Rc5 Tc2+ 73.Rd6 Td2+ 74.Rc7 Td4 și albul câștigă.

Menționăm că dacă în loc de 75...T:h4 (ca în varianta de mai sus, cu o mutare în plus) negrul încearcă 75...Tf4 în intenția de a avea la dispoziție șahuri laterale, atunci: 76.Td1 Tf7 77.Rd6 Tf6+ 78.Rd7 Tf7+ 79.Re6 sau 77...Rb8 78.Tel Tf6+ 79.Te6 și alb câștigă.

Tehnica de câștig arătată mai sus se bazează pe faptul că remiza ce se poate realiza în diagrama 2 este imposibilă în pozițiile ce rezultă din diagrama 1, datorită prezenței pionilor din g6 și h4, care angajează turnul negru în dublă funcție.

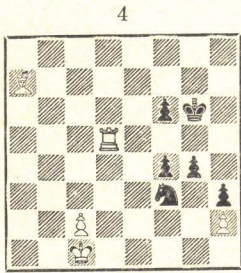
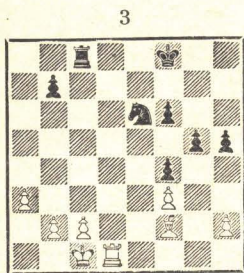
Tehnica de remiză din diagrama 2 trebuie cunoscută de orice jucător cu calificare superioară. După 1.Rb6 singura mutare de remiză este 1...Tc1! (La 1...Tg6+?? 2.c6 Tg8 3.Ta7 Rb8 4.c7+ și alb câștigă; același rezultat dă și 1...Tb1+? 2.Rc6 Rd8 3.Th8+Re7 4. Rc7 sau 2...Rb8 3.Th8+ Ra7 4.Rc7 și înaintarea pionului c este asigurată) 2.Rc6 (Dacă 2.Th8+ Rd7 și albul este în imposibilitate să înălineze pionul) 2...Rb8!! (Aceasta este mutarea critică: la 2...Rd8 3.Th8+ Re7 4.Tc8!! câștigă 4...Ta1 5.Rb7 Tb1+ 6.Rc7 Ta1 7.c6 Tc1 8.Th8 Tc2 8.Th1 Te2 9.Tc1 Te3 10.Rb8 Tb3+ 11.Rc8 Tb2 12.c7 și albul a intrat în cunoscuta poziție Lucena a cărei soluționare nu mai este cazul s-o arătăm) 3.Th8+ Ra7 4.Tc8 (Cu aceasta se amenință 5.Rd7 și apoi c6) 4...Th1 (Acum se vede diferența față de poziția cu regele negru la d7, în loc de a7: turnul are posibilitatea să dea șahuri laterale) 5.Td8 Tc1! și albul nu mai poate progresa, deoarece la 6.Rd6 (d7) urmează 6...Rb7, iar la 6.Td5 Rb8 7.Rd7 Rb7 și pionul nu poate înainta.

După cum am arătat, poziția din diagrama 1 nu duce la remiză prin metoda arătată în diagrama 2, din cauza prezenței pionilor de pe flancul regelui.

În partida Ciociltea—Pușcașu s-a jucat (vezi diagrama 1) 57.Rd5 Ta6 58.Te5 Ta3 59.Tg5 Ta6 60.Re4 Tc6 61.Td5+ Rc7 62.c5 Tf6 63.Te5 Rd7 64.Rd4 Ta6 65.Te3? Ta4+ 66.Re5 Tg4 67.Rf6 Rc7 (67...Rc6? 68.Tc3 și negrul este în zugzwang) 68.Td3 Rb7! 69.Ta3 Rc7! 70.Tf3 Rd7 (Turnul alb a intrat în poziție pasivă și nici regele nu mai poate reveni pe flancul damei din cauza schimburilor generale de pioni) 71.Te3 Rc7 72.Td3 Rb7 (Negrul cunoaște lecția și nu intră cu regele la c6) 73.Tf3 Rc7 74.Rg7 g5! 75.h:g5 T:g5+ 76.Rh6 T:c5 77.Rg6 Rd7 78.Tf5 T:f5 79.R:f5 h4! 80. g:h4 și remiză.

La un final complex, cu tema „cine transformă mai repede câștigă” s-a ajuns în partida Radovici—Șuteu, cu negrul la mutare (vezi diagrama 3).

În partidă a urmat 1...Tc7 (O măsură de precauție, care nu era necesară. Mai important pentru negru este să înainteze cât mai repede pionii, de exemplu: 1...g4 2.Td7 Cg5 3.f:g4 h:g4 4.T:b7 Ce4 (h3) urmat de f4—f3 și pînă la urmă albul trebuie să dea o figură pentru pionul avansat. De asemenea 2.Td5 g:f3 3.T:b5 Rg7 și continuarea 4...Cg5 urmată de 5...Te8 este foarte puternică) 2. Td5! (Acum negrul nu mai poate juca 2...g4 și trebuie

să recurgă la două mutări cu regele pentru a realiza aceasta) 2...Rf7 3.a4 (La rindul său, albul înaintază majoritatea de pe flancul damei) 3...Rg6 4.a5 g4 5.b4 Cg5 6.b5! (Albul nu-și poate permite să bată la g4 deoarece ar ceda cu un tempo mai devreme calului câmpul e4, ceea ce ar decide cursa de transformare în favoarea negrului) 6...C:f3 7.a6 b:a6 8.b:a6 h4 9.a7 (Întârzierea negrului

în acțiunea de transformare cu o mutare de turn și două de rege i-a permis albului să câștige cursa) 9...T:a7 10. N:a7 h3 (Pionii negrului sînt încă amenințați și albul trebuie să joace exact pentru a împiedica transformarea lor. Vezi diagrama 4) 11.Rd1 (Intervenția regelui nu este cea mai indicată continuare. Să încercăm alte mutări: a) 11.Nb8! g3 12.N:f4 g2 13.Td1 g1D? (13...Rf5! 14.Ne3 Ch2 15.c4 Cf1 16. Ng1 h2 17.N:h2 C:h2 18.Tg1 Cg4 19.T:g2 Ce3 20.Tf2+ Re4 cu remiză) 14.T:g1 C:g1 15.Rd2 f3 16.Re3 și alb câștigă) 11...g3 12.Re2 C:h2 13.Ng1 f3+ 14.Re3? (Ultima greșeală; trebuia 14.Re1! f2+ 15.N:f2+ g:f2+ 16.R:f2 Cg4 17. Rg1! cu șanse de câștig pentru alb) 14...f2 15.N:f2 Cg4+ 16.Rf3 h2 și în fața inevitabilei transformări a pionului albul a cedat. Greșelile de ambele părți au făcut finalul încă mai instructiv.

Ing. M. Rădulescu,
maestru al sportului

ȘAHIȘTI ROMÎNI ÎN TURNEELE INTERNAȚIONALE

Afilieră țării noastre la Federația Internațională de șah prin corespondență (I.C.C.F.) a dat posibilitate jucătorilor noștri să participe — în număr nelimitat — la turneele preliminare ale campionatului european.

Rezultatele înregistrate de șahiști romîni în competiția sus amintită (prezent, pînă acum, în 125 grupe!), precum și în alte întreceri internaționale, de pildă, campionatul mondial pe echipe (a V-a olimpiadă), campionatul mondial individual etc. vor fi publicate în revistă, sub titlul de mai sus, începînd cu numărul de față.

Cu acest prilej solicităm tuturor participanților la aceste turnee să ne trimită partidele — imediat după terminarea lor —, din care vom selecționa și publica în cadrul acestei pagini, pe cele mai interesante.

Semifinala Campionatului mondial pe echipe (A V-a olimpiadă)

Pentru a avea o imagine cît mai clară asupra clasamentului, publicăm pe lîngă rezultatele componenților echipei noastre reprezentative și cele ale jucătorilor celorlalte echipe, care împreună cu reprezentativa R.P.R., alcătuiesc seria I.

Masa 1: Reicher (RPR) ½ Dr. Bergrasser (Franța), Berliner (SUA) 1 Stoltze (Danemarca), Berliner (SUA) 1. Dr. Bergrasser (Franța); **Masa 3:** Tears (SUA) 1 Zawiaz (R. P. Polonă), Dr. Roos (Franța) ½ Carbonnel (R. F. Germană), Doe (Canada) 0 Tears (SUA); **Masa 5:** L. Laursen (Danemarca) ½ Krebs (R. F. Germană).

Semifinala celui de al 5-lea campionat mondial individual

Seria 5: Holecck (R. D. Germană) 1 Suta (R.P.R.); **Seria 6:** Dr. Patek (R. S. Cehoslovacă) ½ Diaconescu (R.P.R.).

Campionatul european

Categoria I: Grupa 177: Tripa 1 Yvanoff (Belgia); Grupa 179: Manolescu ½ Dr. Cech (R. S. Cehoslovacă); Grupa 182: Feder (R. D. Germană) 0 Mihăilescu; Grupa 188: Fuhureanu (R. F. Germană) ½ Blindu; Grupa 189: Vasile ½ Schuster (R. S. Cehoslovacă), Vasile ½ Siegler (R. F. Germană), Handreka (R. D. Germană) 0 Vasile; Grupa 190: Thiel (R. D. Germană) 0 Manuil.

Categoria a II-a: Grupa 140: Dietrich (R. D. Germană) 0. Nestianu, Nestianu 1 Werber—Wirth (Elveția), Baier (R. F. Germană) 1 Nestianu; Grupa 142: Popescu 1 Scharrnbeck (R. D. Germană); Grupa 145: Ionulescu 1 Ihlefeldt (R. D. Germană), Ionulescu 1 Malmberg (Suedia); Grupa 150: Friedberg 0 Brödner (R. D. Germană).

Categoria a III-a: Grupa 141: Majewski (Belgia) 0 Dona, Grund (R. F. Germană) 1 Dona, Dona 1 Jelinek (R. S. Cehoslovacă); Grupa 142: Eriksson (Suedia) 0 Mosse, Grupa 143: Motocu 1 Börner (Austria), Motocu 1 Terwange (Belgia); Grupa 145: Arz 1 Cîcvarkova (R. S. Cehoslovacă), Köhler (Austria) ½ Arz, Jüttner (R. D. Germană) ½ Arz; Grupa 157: Cotic 0 Hafenscher (Austria); Grupa 158: Călin 1 Andersson (Suedia), Gerlitz (R. F. Germană) 1 Călin; Grupa 163: Nicolae 0 Powle (Anglia), Prudnikov (U.R.S.S.) 1 Nicolae, Alexandersson (Suedia) 1 Nicolae; Grupa 165: Arton 0 San Martin (Spania).

Primele rezultate ale participării jucătorilor romîni la competițiile internaționale de șah prin corespondență sînt promițătoare. Din păcate ele sînt umbrite de atitudinea lipsită de sportivitate a unor jucători care s-au retras din concursuri fără justificări întemeiate. Printre aceștia găsim jucători cu o forță de joc apreciabilă, ca de exemplu Gr. Varabiescu, Davidovici și alții.

Secția de șah prin corespondență trebuie să analizeze cauzele unor retrageri din concurs, precum și pierderile prin depășirea timpului de gîndire, luînd măsurile ce se impun, pentru a preîntîmpina, în viitor, asemenea abateri de la disciplina sportivă.

— Concursurile de șah prin corespondență cu deschideri obligatorii organizate de Revista de Șah, etapa semifinală, se încheie la 15 iunie 1963, dată pînă la care trebuiesc trimise arbitrilor toate fișele partidelor jucate, indiferent stadiul desfășurării lor. Partidele neterminate vor fi adjudicate, conform regulamentului concursului, de o comisie de arbitri.

În luna iulie vor fi publicate toate rezultatele înregistrate în grupe. Contestatiile eventuale se pot trimite redacției pînă la 20 august 1963.

Etapă finală a concursului începe la 1 octombrie 1963.

89. APĂRAREA FRANCEZA

N. Murariu
Bocșa Romîni

R. Lazăr
Birlad

Cel de-al II-lea concurs de deschideri obligatorii prin corespondență al Revistei de Șah — 1962—1963.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.a3 N:c3 6.b:c3 Dc7 7.Dg4 Ce7 8.D:g7 Tg8 9. D:h7 c:d4 10.Rd1 D:c3 11.Tab1 d3 12.N:d3 D:e5 13.Nb2 Dg5 14.Cf3! Df4 15.Ne5 Dg4 16.h3 D:g2 17.Re2! și negrul cedează.

90. APĂRAREA SPANIOLĂ

St. Sendrei
Vața de Jos

C. Lain
Podul Turcului

Sfeturile celui de-al III-lea campionat R.P.R. 1962/65

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.N:c6 d:c6 5.0-0 Ng4 6.h3 N:f3 7.D:f3 Dd7 8.Cc3 0-0-0 9.d3 f6 10.Df5 Ce7 11.D:d7 T:d7 12.Ne3 g5 13.Tad1 h5 14.b4 Cg6 15.a3 g4 16.h:g4 h:g4 17.Cc2 Nh6 18.d4 Nf4 19.d:e5 Nh2+ 20.Rh1 N:e5+ 21.Rg1 Nh2+ 22.Rh1 Tdh7 23.g3 Ng1+ 24.Rg2 Th2+ și albul cedează.

91. APĂRAREA SPANIOLĂ

I. Iacob
Moreni

B. Perl
Birlad

Sfeturile celui de-al III-lea campionat R.P.R. 1962/65

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5. 0-0 Ng4 6.N:c6 b:c6 7.c4 Df6 8.Da4 Ce7 9.Ce1 Dg6 10.Cc3 Rd8 11.d3 h5 12.f3 Nd7 13.Dc2 f5 14.f4 De6 15.Cf3 h4 16.f:e5 d:e5 17.e:f5 C:f5 18.Ng5+ Ne7 19.N:e7 R:c7 20.Tac1 Dh6 21.T:e5+ Rd8 22.Df2 g5 23.Cd4 Cd6 24.c5 Cb5 25.C:b5 a:b5 26.Dd4 Rc8 27.Te7 Ne8 28.De5 Nd7 29.T:d7, negrul cedează.

ȘTIRI

— Al V-lea campionat al Uniunii Sovietice de șah prin corespondență s-a încheiat recent cu victoria maestrilor I. Estrin și G. Borisenko, ambii din Moscova, cu 11½ puncte. Partida directă dintre cei doi jucători s-a încheiat de asemenea cu un rezultat de egalitate. Pe locurile următoare s-au clasat în ordine: 3. L. Mascev (Odesa) 10½, 4. V. Kriukov (Celiabinsk) 9, 5. A. Sokolski (Minsk) 8½, 6—8. I. Andreev (Moscova) 8, 9. K. Evdokimov (Zaporojce) 7, 10—11. O. Bogatirev (Moscova) și A. Kuznetov (reg. Moscova) 6½, 12. R. Gorenstein (Ialta) 5½, 13—14. N. Golovko (Moscova) și A. Rubazov (reg. Sverdlovsk) 4½, 15. A. Lukin (R.S.S. Kirghiză) 3.

ȘAHmagazin

PRIMUL CERC DE ȘAH DIN ȚARA NOASTRĂ

După datele de pînă acum se credea că primul cerc de șah din țara noastră a fost înființat de generalul Scheletti și de Armand, în 1894, la Galați.

Unele cercetări făcute la biblioteca Academiei R.P.R. mi-au dat posibilitatea să găsesc la cota A. 11797 (vol. 2) Statutele Clubului de șah din București (București, Tipo-Litografia Eduard Wiegand, 1890).

Așa cum ne arată anul tipăririi statulelor, clubul de șah din București a luat ființă cu patru ani înaintea celui din Galați și anume, după cum se menționează la pag. 8, la 14 ianuarie 1890, dată la care adunarea generală a clubului a votat statutele și și-a ales comitetul de conducere.

Primele 8 pagini cuprind paragrafele statulelor, iar ultimele două, nenumotate, numele membrilor al căror număr se ridică la 102, număr impresionant pentru acele vremuri.

În rândurile membrilor sînt și două nume foarte cunoscute în șahul românesc: Hercule A. Gudju și Mauriciu Armand, ales și în comitetul de conducere și, desigur, același Armand care va înființa, peste patru ani, cercul de șah de la Galați. De asemenea, dintre membri mai făcea parte și H. Johnson, identic, poate, cu acel Johnson pe care îl menționa Albin în „Amicul jocului de Schach” printre cei mai tari jucători de șah din București.

După ce în paragraful prim se arată rostul fundării clubului: „...în scopul de a stabili relațiuni de societate între amatorii jocului de șah și de a le procura mijloace lesnicioase de intrinsece pentru agrementul lor și pentru propagarea jocului de care ei se interesează...” statutele prevăd în continuare, modalitatea procurării fondurilor necesare pentru întreținerea clubului, statul burghezo-moșieresc negîndîndu-se de loc, firește, să sprijine o astfel de inițiativă.

Veniturile urmau să fie realizate „din o cotizație anuală de 24 lei, plătită pe trimestru și prin anticipație de către toți membrii ordinari; din o taxă de înscripțiune de 5 lei care se va plăti o dată pentru totdeauna la primirea fiecărui membru ordinar; din donațiunile de tot felul ce se pot face clubului”.

Comitetul de conducere era alcătuit din: Constantin Maș, președinte; Alex. St. Klenk, Adolf Buchner, Mauriciu Armand și Iulian Popovici, membri; Enric Paneth, casier; A. B. Sicileanu, dr. Scarlat Borosnai, I. G. Econom, dr. Veron și Nicolae Ioncovici formau comisia de primire și excludere.

Între atribuțiunile comitetului, specificate în paragraful V al statulelor, era și aceea prevăzută la punctul 3 „de a alege și închiria localul necesar clubului”.

Statutele nu ne spun și n-am putut afla din altă parte dacă, pînă în cele din urmă, comitetul a reușit sau nu să înzestreze clubul cu un local. Dar dacă finem seama de amintirile lui Jules Sacchetti: „Am cunoscut pe ilustrul maestru (H. A. Gudju) în 1895 la cafeau Boulevard, acolo unde juca dînsul extraordinarele sale partide, dînd înainte regina” și de faptul că „numărul entuziaștilor care se înfîlneau la „Boulevard” iar mai tîrziu la cafenelele „Edison” sau „Bristol” era prea mic” trebuie să ajungem la concluzia că, deși pornise la drum cu un număr atît de mare de membri, Clubul de șah din București, cu local sau fără, nu a avut o viață mai lungă decît a rozelor.

Oricum, înființarea Clubului de șah din București reprezintă totuși prima încercare organizată de afirmare a șahului în țara noastră. Prima, dacă nu cumva cercetări mai norocoase nu vor împinge și mai înapoi în timp începuturile organizate ale șahului românesc.

Titus Pîrvulescu

ÎN 4 RÎNDURI...

Unui ospătar

El joacă strîns și cu prudență,
ca să evite vreo surpriză;
de cînd îl știu, în permanentă,
„deviza” lui a fost... remiză.

Unui servil

Cînd joc cu el, mă face-atent:
— „Numai cu negrele-mi convine!”
Motivul este evident:
vrea să deschidă... după mine.

Mircea Codrescu

Cugetări (pseudo)-șahiste

De obicei, neplăcerile încep
în sfîrșitul de partidă.

Cînd nu știi ce mutare să
faci, fă rocada.

Un mat rapid este mai rău
decît un șah etern.

Ca să fii sigur că primești
mat, ascultă mutările ce ți le
suflă spectatorii.

Omului i-au fost date două
mîini — ca să poată juca
pe aripa regelui și pe cea
a damei.

Dacă vrei să fii un corect
jucător prin corespondență,
nu pune scrisorile în alte
cutii decît cele poștale.

Acumularea unei cantități
de greșeli se poate transforma
oricînd în pierderea unei ca-
lități.

Cel mai propice moment ca
să propui remiza este criza
de timp.

Și figurile ușoare pot să-ți
dea probleme grele.

Poți să oprești ceasurile,
dar nu poți să oprești o com-
binație forțată de mat.

Vrei să fii original în com-
poziția șahistă? Fă un stu-
diu cu enunțul: „Albul joa-
că și pierde”.

(Din „Buletinul Clubului
Central de Șah al U.R.S.S.)

INSTANTANEU DILUVIAN...

NOE: Ei poftim, ce potop s-a pornit și încă nu s-a inventat
șahul...

Desen de N. Claudiu

„SANITAS“ DIN NOU CAMPIOANĂ LA ORADEA

Anul acesta lupta pentru înfruntare în cadrul întrecerilor pe echipe a fost mai aprigă ca în trecut, reprezentanții asociației sportive „Sanitas“ trebuind să facă eforturi serioase pentru a-și păstra titlul de campioni ai orașului. Clasamentul final, pe care îl prezentăm mai jos, oglindește fidel arderea cu care și-au disputat șansele pentru calificare echipele situate pe primele locuri: Sanitas 30½ puncte, F.C.O. 27, Chimia 25, Sfatul Popular 24½, I.A.S. 22½, Voința 21, Ferotex 10½, Steaua roșie 6 puncte.

ILIE GHIȘĂ
correspondent

CAMPIONATUL ORĂȘENESC DE ȘAH PE ECHIBE LA ONEȘTI

Nu de mult, în orașul Onești s-a încheiat campionatul orășenesc de șah pe echipe. La acest campionat au luat parte 6 formații. Cea mai bună s-a dovedit a fi reprezentativa Combinatului de cauciuc sintetic formată din jucătorii Cornel Rotaru (campion regional), Elena Blouja, Nadia Costache, Florin Tolocică, Nicolae Gușită, Gheorghe Dobros, Schwartz Pinciu. Această echipă a câștigat campionatul orașului fără nici o înfrângere. Iată câteva din rezultatele înregistrate: 6:0 cu Energia, 4:2 cu Flacăra, 5:1 cu Chimia.

Pe locul II s-a clasat echipa „Instalatorul“ care de asemenea a avut o comportare bună. Pe celelalte locuri s-au clasat, în ordine, Flacăra, Victoria, Chimia și Energia.

GH. GORUN
correspondent

Activitatea șahistă

VIE ACTIVITATE ȘAHISTĂ ÎN ORAȘUL ȘI RAIONUL ARAD

Oraș cu vechi tradiții sportive, Aradul își menține locul său fruntaș printre celelalte orașe ale țării în care jocul de șah este iubit și cultivat. Nenumăratele întreceri șahiste organizate în tot cursul anului alături de munca metodică și organizatorică desfășurată de un cerc larg de propagandiști entuziaști sînt dovezi pe deplin convingătoare.

La începutul anului s-a disputat finala campionatului orășenesc pe echipe, etapă corespunzătoare optimilor de finală ale campionatului republican.

Cele 12 echipe participante au fost împărțite în două grupe. Câștigătoarele grupelor, „Vagonul“ și „C.F.R.“ și-au disputat dreptul de a juca în etapa regională într-un meci de baraj, încheiat în favoarea primei cu scorul de 5½—½. După cum se știe anul trecut campionatul orășenesc dăduse câștig de cauză echipei „C.F.R.“, calificată ulterior pînă în finala campionatului republican. Șahistii arădeni așteaptă acum cu aceleași speranțe evoluția noii campioane în întrecerea cu cele mai bune echipe de șah ale țării. Aceste speranțe par să fie pe deplin îndreptățite, dacă ținem seama de lotul de jucători al echipei: Halic, Deneș, Ianosi, Vasile, Vertesz, Grozescu, Demian, Magda Haidara, Berta Vaida și Sofia Ametinschi.

Finala campionatului individual masculin al orașului a demonstrat clar progresul jucătorilor tineri, care au dat un adevărat asalt în lupta pentru primele locuri. Victoria și titlul de campion au revenit tânărului jucător de categoria I Vaida Paul, muncitor la uzinele de Vagoane din localitate. Încheind concursul fără nici o înfrângere, el a realizat un procentaj de 90%, ceea ce constituie un rezultat excelent dacă nu uităm că printre participanții turneului au fost

trei candidați de maestru: I. Halic, St. Deneș și E. Ianosi.

În clasament, reprezentanții asociației sportive „Vagonul“ au ocupat primele cinci locuri. Este un rezultat firesc, urmare nemijlocită a muncii serioase care se desfășoară în această secție de șah sub conducerea instructorului voluntar G. Korcsog care, printre altele, acordă o mare atenție tineretului.

Activitate susținută întîlnim și în secțiile de șah ale asociațiilor sportive „Gravura“, „Fabrica de zahăr“, „C.F.R.“, „Strungul“ ș.a. La C.F.R. trebuie să se manifeste mai multă grijă pentru îmborsăritarea lotului de jucători, în timp ce la Strungul este necesar să se atragă elementul feminin care, în momentul de față este aproape complet neglijat.

Comisia orășenească de șah se ocupă cu multă stăruință de răspîndirea șahului în rîndul elevilor. În calendarul sportiv al comisiei de șah figurează la loc de cinste campionatele școlare individuale și pe echipe care vor avea loc în cursul acestui an.

Demnă de remarcat este activitatea șahistă ce se desfășoară în cadrul raionului Arad. La Curtici, Pecica, Pincota, Nădlac, Macea și în alte localități se organizează cu regularitate întreceri șahiste care atrag sute de participanți. Numărul secțiilor de șah din mediul sătesc este în necontenită creștere, fapt care dovedește interesul tinerilor țărani colectivști arădeni pentru această disciplină sportivă. Într-un cuvînt, rezultate îmbucurătoare care ne obligă la o muncă și mai serioasă în viitor.

ADALBERT HERSKO
correspondent

Principiile jocului de mijloc: Despre apărare (VII)

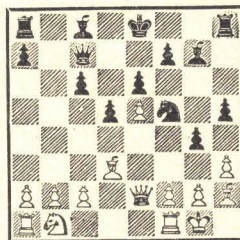
Intr-un sens mai larg, Nimzovici vorbește despre supraapărarea cîmpurilor sau pieselor centrale ca o măsură de prevenire a eventualelor atacuri pe flancul regelui. Astfel, în poziția din diagrama 1, albul se apără împotriva atacului negru pe flancul regelui prin consolidarea maximă a bastionului central e5. Cu ultima sa mutare (13...g4) negrul sacrifică aparent un pion, care însă nu poate fi luat: 14.h:g4 h:g4 15.D:g4? T:h2! 16.R:h2 N:e5+ urmat de N:b2 și cîștigă. Pentru a se apăra împotriva atacului, Nimzovici a jucat 14.Te1, mutare care demonstrează în mod convingător nevoia de „supraprotecție“ a pionului important de la e5 pe care se sprijină întreg centrul albului. A urmat: 14...Rf8 15.Cc3! (Calul acesta se îndreaptă spre un alt cîmp important — f4) 15...De7 16.N:f5 e:f5 17.De3 Th6 18.Ce2 c5 19.Cf4 și albul a obținut un joc superior, datorită poziției puternice a calului la f4. Continuarea partidei este foarte instructivă: 19...d4 20.Dd3 Dd7 21.Dc4 Dc6 22.h:g4! (Pregătește aducerea calului la d3, ceea ce nu mergea direct, din cauza 22...g:h3 23.D:c5+ D:c5 24.C:c5 Tg6 și albul stă rău) 22...Na6 23.Dd5! D:d5 (Foarte interesantă ar fi fost continuarea 23...h:g4. Pionul e5 ar fi înaintat triumfător spre linia a-8-a: 24.e6 D:d5 25.e7+ Re8 26.C:d5 urmat de Cc7+) 24.C:d5 Nc4 (Din nou nu merge 24...h:g4 din cauza 25.e6) 25.Cf6 h:g4 26.Nf4 Tg6 27.Cd7+ și albul a cîștigat pionul c5 și după aceea și partida.

În încheiere, un comentariu autocritic al lui Nimzovici, pe marginea poziției din diagrama 2.

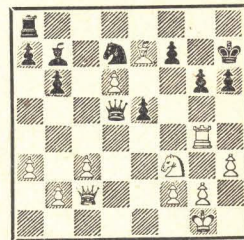
„Excursia turnului Ta8—c8—c4 mi s-a părut tentantă și riscantă în același timp. Riscantă din cauza manevrei amenințătoare Cf3—h4:g6, tentantă — din motive de „sistem“. În această poziție punctul e4 este cel mai prețios din punct de vedere strategic și spre el trebuie să fie atrase,

ca de un magnet, figurile“. Printr-o analiză concretă, Nimzovici arată în continuare că negrul putea și trebuia să joace 33.Tc8! după care ar fi putut urma 34.Ch4 e4

1
Nimzovici - Freyman
Vilna, 1912

2
Alehin - Nimzovici
Keeskemmet, 1927

35.f3 De5+ și acum 36.Rh1 sau 36.Rh2. După 36.Rh1 urmează 36...De3 37.f:e4 h5 38.Tg5 De1+ și negrul cîștigă o figură, iar la 36.Rh2 negrul are de ales între 36...De3 (37.f:e4 Tc4) și 36...Ce5, de exemplu: 37.Tf4 De3 38.g3 e:f3 39.T:f7+ Rg8 și albul n-are apărare împotriva De2+.

În partidă a urmat 33...Tg8 34.Th4 f6! 35.c4 De6 36.Cd2 Df5 37.Dd1 g5 (După părerea lui Alehin, era mai bine 37...h5, dar ambii jucători erau în criză de timp) 38.Tg4 Dg6 39.Tg3 f5 40.Tc3 e4 și partida s-a dat remiză.

Din cele de mai sus se vede că supraapărarea constituie un procedeu strategic original care poate fi utilizat cu succes în cadrul planului general de apărare a unei poziții.

(Va urma)

în țară

INTRECERI FEMININE DE ȘAH LA CRAIOVA

Interesul pe care Comisia locală de șah îl manifestă pentru atragerea femeilor la practicarea jocului de șah își arată roadele. Ca și anul trecut, competițiile feminine se bucură de o participare numeroasă și de atenția susținută a spectatorilor craioveni.

De curind s-au încheiat optimile de finală ale campionatului republican feminin. Împărțite în 4 grupe, cele 64 de jucătoare au dat o luptă dîră pentru calificare în etapa următoare. Iată șabistele care au reușit acest fel: Grupa 1-a: Aurelia Haranaciu, Doina Pascu, Angela Burnaz; Grupa 2-a: Lucia Tărbescu, Silvia Surdu, Otilia Hidoș; Grupa 3-a: Maria Palaghiuc, Florentina Șchiopu, Valeria Comșa; Grupa 4-a: Florica Vlasin, Gabriela Fodor, Valica Oșan.

A. PORCESCU
correspondent

O INIȚIATIVĂ LAUDABILĂ

Cu ocazia zilei de 8 Martie, ziua internațională a femeii, Consiliul asociației sportive „Sănătatea” Botoșani a organizat în sala de sport frumos amenajată a Școlii Tehnice Sanitare din Botoșani, un simultan de șah dat de candidatul de maestru Vaisman Volodea de la clubul sportiv „Siderurgistul” Galați.

La acest simultan au participat 25 jucătoare de șah din diferite asociații sportive din Botoșani.

Rezultatul: candidatul de maestru Vaisman Volodea a câștigat 20 partide și a remizat 5, cu jucătoarele Baltag Angela, Biduc Lucia, Hîntescu Georgeta, Gheorghiu Cornelia și Tibulca Olga.

La sfîrșitul competiției, într-un cadru festiv, au fost înmînate tuturor participantelor diplome și premii, simbolizînd ziua de 8 Martie.

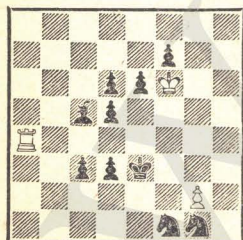
La reușita bunei organizări și-au adus contribuția în mod deosebit tov. Silvinschi Romulus, președintele asociației sportive „Sănătatea” și profesorul de educație fizică Istrate Nicolae, de la aceeași asociație.

De asemenea laudabil este și gestul adevărat sportiv al tov. Vaisman Volodea, care a venit în orașul său natal, împărțînd din frumoasa sa experiență șahistă jucătorilor de șah din Botoșani.

Credem că sportul în general ar câștiga mult dacă toți sportivii frunțași din toate ramurile sportive ar merge mai des în locurile natale (orașe, sate) și ar împărți din experiența lor celor din mijlocul cărora au plecat.

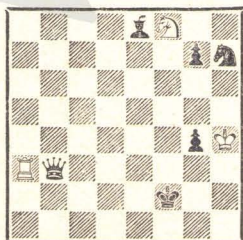
TEODOR UNGUREANU
Președintele comisiei raionale
de șah

Paul Leibovici
Pr. III-Sahovski Glasnik 1960

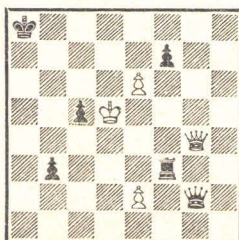
A Ajutor 3 ♚ (Joc aparent).

A. Ianovici și V. Nestorescu
Pr. III-„Schach” 1961

B Maximal invers 3 ♚ (J. ap.)

Paul Leibovici
Lauda III-FIDE 1960

C Maximal invers 5 ♚

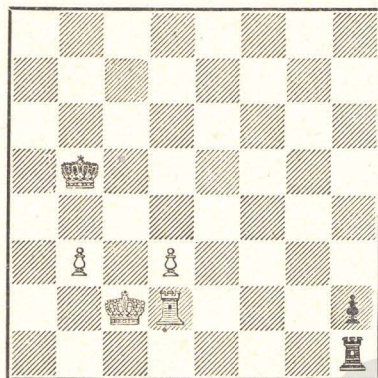
STUDII și PROBLEME

Studi

Concursul nostru internațional pe 1963

Arbitru: VI. PACHMAN — Praga

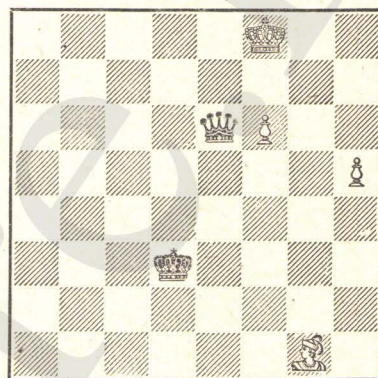
A. P. Kuznețov
Moscova

481

Remiză

R. Voia
București

482

Remiză

DEZLEGĂRI

469 — G. Teodoru (Re8, Th7, Pa3, e7/Rc5, Td3, Pa5, h3 — alb câștigă).

1.Ri7 Ti3+ 2.Re6 Te3+ (2...T:a3 3. Th5+ Rd4 4.Te5) 3.Rd7! Td3+ 4.Rc7 Te3 5.Th5+ Rc4 6.Rd6 Td3+ 7.Rc6 Te3 8.Th4+ Rb3! 9.T:h3! R4 10.Rd7 câștigă. Poziția inițială a fost corectată prin așezarea turnului alb la d3.

470 — G. Teodoru (Gemen: fără pionii a3 și a5 — alb câștigă).

1.Ri7 Ti3+ 2.Re6 Te3+ 3.Rd7 Td3+ 4.Rc7 Te3 5.Th5+ Rb4 6.Rd6 Td3+ 7. Rc6 Te3 (3...Td3+ 4.Rb6) 8.Th4+ Ra5 9.Rd6! Td3+ 10.Rc5 Te3 11.T:h3! câștigă.

471 — A. P. Kuznețov (Re6, Dh7, Pa5, c2, d5, e4, f2, f6/Rc8, Dg1, Nb4, f1, Pb6, c7, e7 — remiză).

1.i7 Dg7! 2.Dg8+ Rb7 3.a6+ Ra7 4.D:g7 Nh3+ 5.Dg4! N:g4+ 6.Re5 Nc3+ 7.Ri4 Ng7 8.R:g4 remiză (8...R:a6 9. Rg5 Rb5 10.Rg6 Nf8 11. Rh7 Rc4 12. Rg8 Nh6 13.Rh7!).

472 — A. Akerblom (Ra1, Tb5, Cd5, e4, Pb3/Ra3, Td4, Pb4, b6 — alb câștigă).

1.Cec3! b:c3 2.Rb1 (2.Ce3? Td1+!) 2...Td2 3.Rc1 (3.T:b6? T:d5; 3.C:c3? T:b2+!) 3...Tb2 4.T:b6 T:b3 5.Ta6 mat; 1...R:b3 2.Rb1 Rc4 3.T:b4+ câștigă.

Succese ale compozitorilor noștri

Problemiștii noștri frunțași au realizat în ultimul timp unele frumoase succese la concursurile internaționale din străinătate, ceea ce ilustrează posibilitățile majore ale compozitorilor romîni.

Cu această ocazie trebuie să semnăm totuși faptul că aceste succese vin din partea unor compozitori de mult consacrați în arena internațională, în timp ce compozitorii de ta-

lent apăruți în ultimii ani nu confirmă speranțele, activînd sporadic.

Ne gîndim mai ales la Placa, Joița, Aschenazi, Răducănescu, Manolescu și I. Dumitrescu.

Iată conținutul problemelor distinse:

A. — Joc aparent: 1...Ta2 2.Rd4 Ti2 3.Ce3 Ti4 ♢

Soluție: 1.Cg3 Ta8 2.Rf4 Th8 3.Ne3 Th4 ♢

B. — În problemele cu enunțul „maximal-invers” negrul este obligat să efectueze mutările cele mai lungi în timp ce albul manevrează în scopul de a forța pe negru să dea mat pe regele alb.

Joc aparent: 1...Dg8 2.Tb3 D:b3 3. Ce6 Dh3 ♢

Soluția: 1.Ta7! Dg8 2.Tf7+ Cf6 3. Cd7 g5 ♢

C. — 1.Rc6! Tf6+ 2.Rd7 Db7+ 3. Re8 Dh1 4.e7 Db7 5.Dc8+ D:c8 ♢

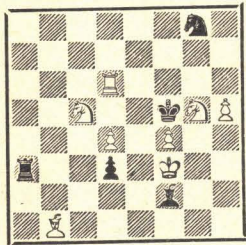
Dar negrul poate juca și 1...Tc3+, la care urmează 2.Rb5 Db7+ 3.Ra4 Dh1 4.Dc4 Db7 5.Da6+ D:a6 ♢

Probleme

Concursul nostru internațional, 1963

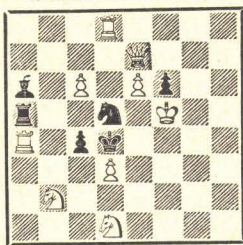
Arbitri { 2 mutări — Ing. A. F. IANOVIC-Sibiu
3 și mai multe mutări — Gh. GOȘMAN-Țințari (reg. Brașov)

Gh. Goșman
Țințari (Brașov)

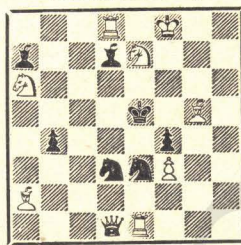
1620 2 ♚

J. Konikowski
Bydgosz (R. P. Polonă)

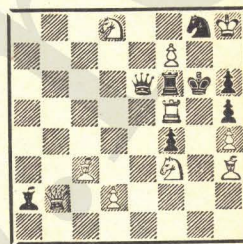
1621 2 ♚

Imants Kisis
Priekuli (U.R.S.S.)

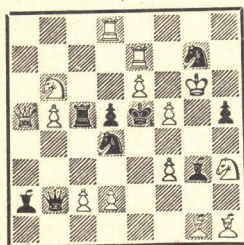
1622 2 ♚

V. T. Kopaev
Moscova

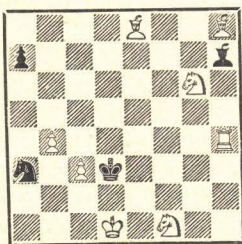
1623 2 ♚

Francisc Szalai
Orșova

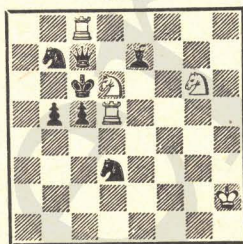
1624 3 ♚

A. F. Ianovici
Sibiu

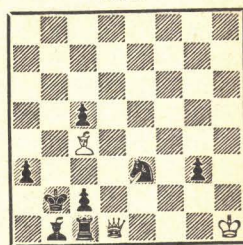
1625 3 ♚

L. Bukovinski
Sibiu

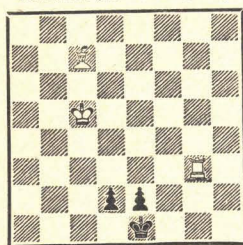
1626 Ajutor 2 ♚

M. N. Popov
Sofia

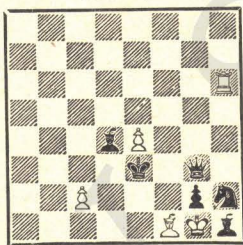
1627 Aj. 2 ♚
(J. ap.)

Petko Petkov
Tolbuhin (R. P. Bulgaria)

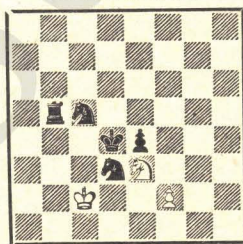
1628 Aj. 2 ♚ (J. ap.)

Sergiu Than
București

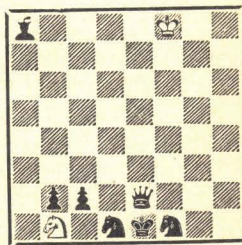
1629 Ajutor 3 ♚
Gemen: Ch2 la h4

T. H. Amirov
Nahodka (U.R.S.S.)

1630 Ajutor 4 ♚

A. Smogorjevski
Kiev

1631 Ajutor 4 ♚

1569 — A. Kozlov (cu pion negru la f5) 1.Dd7 (2.D:f5) 1...C:e4 (N:e4 R:e4 T:d7+) 2.Cf3 (f4 Cg4 Te3 C:d7) mat. Această problemă conține tot patru autoblocări pe câmpul de refugiu, ca și în problema precedentă, însă evitarea dualurilor posibile este realizată cu mai puțină claritate.

1570 — S. Than Soluția problemei este 1.De6! (2.D:d7) întrucât din analiza poziției se constată că regele alb a ajuns la g7 prin a6—c8—e8 și nu prin h6—g7, astfel că negrul nu mai are dreptul la rocadă. Călătoria regelui alb prin h6 la g7 nu este posibilă deoarece nebunul din el provine din transformarea pionului g2 prin manevra: g2—g6:Th7—h8N de asemenea se constată că nebunul din el nu poate proveni din transformarea pionului a2, prin manevra: a2—a6: Nb7—b8N deoarece în acest caz ne-

DEZLEGĂRI

bunul nu mai are posibilitatea să ajungă la el!

1571—C și D. Soreanu Joc aparent: 1...Nd5 2.g:f4 mat; Soluția: 1. Cg5! Td5 2.Cf3 mat. După cheie jocul aparent devine soluție iar soluția, joc aparent, realizându-se astfel ideea cunoscută sub numele de „perpetuum mobile”.

1572 — M. Petrescu A. 1.e1T Tg7 2. Te8 Nc7 mat; B. 1.Rh4 e1C 2.Th5 Cf3 mat. O miniatură reușită.

1573 — M. Petrescu A. 1. d1N e8T 2.Nb3 Ta8 mat B.1.e8C d1D 2.Cc7 Dg1 mat. O lucrare valoroasă cuprinzând realizarea celor patru transformări în cal, nebun, turn și damă!

1574 — P. Leibovici A. 1.d1C Ta3 2.Cc3+ Rc2 3.Cb5 Ta4 mat; B. 1.d1N

Rb2 2.Na4 Cc2 3.Nb5 Tc3 mat; C. 1. d1T+ Rc2 2.Tb1 Te3 3.Tb5 Te4 mat; D. 1.d1D+ Ra2 2.Dd4 Td3 3.De5 Cc5

În ultimul gemen această frumoasă realizare are o dublă soluție: 1. d1N Th5 2.Nf3 Rc2 3.d4 Te5 mat.

1575 — C. Herța 1.Nd5! (2.Cc4) c4 (T:e3 C:e4) 2.Db4 (f:e5 T:e5).

1576 — C. Herța 1.Na4! (2.Nd1) T: g4+ (g1C Cf4 N:g5+) 2.D:g4 (Df1 g:f4 C:g5) mat.

1577 — Al. Zaharia A. 1.D:h3+ g4 2.h:g3+ D:g3 mat; B. 1.Nc3 Da1 2. N:h8 D:h2 mat; C. 1.Re7 Dc7+ 2.Rf6 N:c3 mat; D. 1.e4 Na5 2.Rc8 Dc7 mat.

Negrul poate fi făcut mat și prin 1.g4 D:e1 2.Dh2 D:h4 mat!

1578 — S. Balcu, 1.Cb5! (am. 2. De4+) T:b5 2.D:f6+ (dual grav 2. T:g7)

1...Te5(d5) 2.D:d6+(T:g7) Încercarea 1.T:g7 este respinsă de 1...Cd5!

Colegiul de redacție: T. ICHIM (președinte), T. RĂDULESCU (secretar), A. BRAUNSTEIN, V. CHIOSE, E. DOBRESCU, F. HARTMAN, V. NESTORESCU, O. TROIANESCU, V. URSEANU (membri)

1579 — Gorghiev și Pegasant. Intenția autorilor: 1.Db7! (am. 2.Ta5+ R:a5 3.Da6+ C:a6 4.Cbc6+ Rb5 5.Ca7+ și 6.Cb7 mat).

La apărarea principală 1...Ne3 urmează: 2.Ta5+ R:a5 3.Da6+ C:a6 4.Cbc6+ Rb5 5.Ca7+ R:c5 6.Cb7+ Rd4 7.Cc6+ Re4 8.Cd6+ Rf3 9.Ce5+ Rg3 10.Cf5+ Rh2 11.Cf3+ Rh1 12.Cg3 mat; La 1...Nc5 2.Ta5+ R:a5 3.Da7+ și 4.Da4 mat. La 1...Nf6 2.Ta5+ R:a5 3.Cdc6+ Rb5 4.Ca7+ R:c5 5.Dc7+ Rd4 (5...Cc6 6.Ca6+, Rd4 7.D:f4+ Te4 8.C:c6 mat) 6.D:f4+ Te4 (6...Rc5 7.C:d3+) 7.Cb5+ R:c5 8.Dd6+ și 9.D:d5 mat. Spre regret problema are o solu-

ție mai scurtă în varianta principală 1...Ne3 2.Ta5+ R:a5 3.Cdc6+ Rb5 4.Ca7+ R:c5 5.De7+! Rd4 6.Cb5 mat. De asemenea nu este clar dacă albul poate da mat în 12 mutări în varianta 1...Ta2+ 2.C:a2 Nc5+ 3.Cb4 Nf8!

1580 — C. și D. Soreanu. Soluția autorilor: A. 1.Db2 Ce4 2.Nc5 Nd2 mat; B. 1.Da5 Ca4 2.Nb5 Ne7 mat. Problema se mai dezleagă și prin 1.Da2 Nd2+ 2.Ra3 Cc4 mat sau în poz. B prin 1.Nb5 Cd7 2.Da3 Nd2.

1581 — C. și D. Soreanu. A. 1.Nb2 Rg2 2.Rg4 Ce3 mat; B. 1. Tb2 Re3 2.Re6 C:d4 mat.

Conținut strategic interesant (interferențe, legare), păcat însă că în soluția gemenului turnul alb din a4 nu are nici un rol.

1582 — Dr. G. Paros. A. 1.Tb3 c4 2.Tc3 e5 3.Tc2 d4 mat; B. 1.Rd6 d4 2.Tc7 e5 mat; C. 1.Tc4 e5 2.Te4 d4+ 3.d3 c4 3.Tc7 e5 mat; C. 1.Tc4 e5 2.Te4 d4+ 3.Rd5 c4 mat.

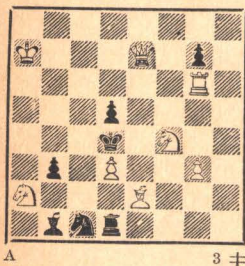
O problemă remarcabilă a marelui maestru maghiar, conținând dezlegarea succesivă a pionilor c2, d3 și e4 cu ajutorul turnului negru din c3.

Dezlegătorii noștri au descoperit însă dubla soluție 1.Tb7 a6 2.Rd6, a:b7 3.Nc5 b8D mat. Păcat!

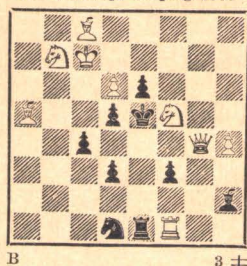
GHEORGHE GOȘMAN

Despre „blocadă”

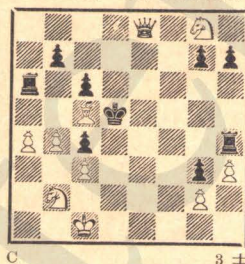
L. Zagoruiko
Menț. 1 RSSL 1962

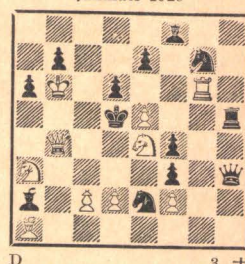
L. Loşinski și L. Zagoruiko
Pr. I Olimp. Leipzig 1960

L. Loşinski
Pr. I Brit. Chess Fed. 1958

I. S. Vilner
Sahmatî 1929

Blocada constă în ocuparea de către o figură neagră a unui cîmp din vecinătatea imediată a regelui negru ceea ce îl împiedică pe acesta să se refugieze pe cîmpul respectiv.

Acest element strategic, cunoscut de multă vreme, apare des în ultimul timp sub forma repetării lui în mai multe variante. Prin efectuarea mutării pe cîmpul de blocadă se apără amenințarea imediată a albului — deci efect pozitiv — dar albul exploatează efectul negativ al mutării, blocarea cîmpului de refugiu.

Blocada se utilizează în orice fel de problemă sau chiar și în studii. În articolul de față ne propunem să prezentăm blocada numai la probleme directe în 3 și mai multe mutări.

Soluția problemei A este următoarea: 1.Tc6! (2.Dc5+) 1...T:d5 2.Cg6 (3.Dc5) Te3 3.Db4+; 1...N:d3 2.Cg2 (De3) D:g7+ 1...C:d3 2.Cc3 (3.Cb5) Ce5 3.Dc5+.

Blocarea se face de către trei figuri negre diferite: la e 3 (turn), la e4 (nebul) și la e5 (cal) pentru a evita amenințarea produsă de mutarea a 2-a a albului.

Primele trei mutări negre, bătaia pionului d3 de către cele trei figuri negre nu constituie blocade, ci obstrucții, deoarece cîmpul d3 este controlat de alb și deci nu constituie un cîmp de refugiu pentru rege. Obstrucția poate fi efectuată nu numai în vecinătatea regelui negru, cum este cazul cu blocada, dînd problemei un caracter de antidual (1...T:d3 2.Cg6! și nu Cg2? sau Cc3?) Zagoruiko a fîminat în această frumoasă problemă tripla obstrucție cu tripla blocadă.

În exemplul B soluția este: 1.Ch6! (am. 2.T:f3 și 3.Cf7) 1...Te3 2.Nb6 Te4 (Nf4) 3.Dg5 (De6) + 1...T:f1 2.Cc5 Nf4 (d4) 3.Dg7 (Dg5) +. În aceste variante, blocadele apar la mutarea a 2-a a negrului; 1...d4 2. Dg5+, Re4 3.Cc5 + 1...Te4 2.Dg7+, Rf4 3.Dg5 +; 1...Nf4 2.D:e6+, Rd4 3.Cf5 +, iar în aceste variante la prima mutare a negrului. Doi mari maeștri ai compoziției au cumulat puterea lor de creație și au oferit o jerbă științietoare de blocade repetate pe cîmpurile d4, e4, f4!

Problema C conține trei blocade executate de aceeași piesă pe cîmpuri diferite. Soluția: 1.De7! (2.Cd1 Te4 3.Dd6+) 1...Th5 2.De2! Te5 3.D:c4 +; 1...Th6 2.De3! Te6 3.Dd4 +.

În cele trei exemple prezentate blocada s-a făcut pe cîmpuri din imediata apropiere a regelui negru, deci blocadă apropiată. În exemplul C mai există încă o variantă cu blocadă, dar cu o caracteristică diferită (1...Tf4 2.Dd6+, Re4 3.Dc6+). Se observă că blocada se produce pe un cîmp nu în imediata vecinătate a regelui negru, dar care ar fi putut constitui un cîmp de refugiu la o anumită deplasare a acestuia. Acest gen de blocadă se numește pre-blocadă sau blocadă preventivă.

Exemplul D este interesant prin faptul că există două variante în care întîlnim cîte două blocade în fiecare variantă. Iată soluția: 1.e6! (2.Da5+) Te5 2.Dd4+! C:d4 3.c4 + (blocadă pe e5 și d4) 1...C:e6 2.D:d6+ e:d6 3.Cf6+.

În problema E se realizează preblocada aceluiași cîmp (f6) de două figuri: 1.Ce4! (2.Cd6+) 1...N:f6 2.Cc3+ Re6 3.Nd5+; 1...C:f6 2.b3! Re6 3.Cg5 +. Elementul pozitiv al blocadelor la f6 este crearea cîmpului de refugiu la e7 în cazul efectuării mutării din amenințare.

În exemplul F autorii realizează preblocada pe cîmpuri diferite. 1.Na7! (2.C:c5+ Re5 3.Cd3+) 1...Td4 2.Cf8+ Re5 3.Cg5 +; 1...Cf4 2.Cb8+ Re5 3.Cc6 +.

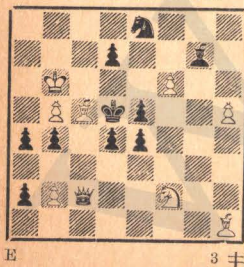
Maestrul cehoslovac Vladimir Pachman a realizat în exemplul G, două preblocade într-o problemă cu mat în 4 mutări. 1.Cf3! (2.Cd2+ N:d2 3.f3+;) Cc4 2.Te2+ C:e2 3.Dd3+! R:d3 4.Nf5+!

În exemplul H, după efectuarea cheii. 1.Tz!!, cu amenințarea 2.Tb3+, negrul, pentru a para atacul albului, execută deblocarea cîmpului a4. Avem deci o antiblocadă, efectul invers al blocării, realizată de autor, în patru variante: 1...Ta5 2.D:d2 b3 3.D:a5; 1...Ta6 2.Dd6 c5 3.D:a6; 1...Ta7 2.Df7 d5 3.D:a7; 1...Ta8 2.D:e4 c5 3.D:a8.

Blocada constituie unul din elementele strategice cel mai des utilizat în problemele directe, datorită faptului că se poate realiza cu ușurință într-o mare varietate de forme și în orice temă, fie clasică, fie modernă.

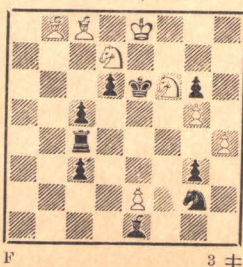
Gh. Goșman

Schw. Arb. S. Z. 1950

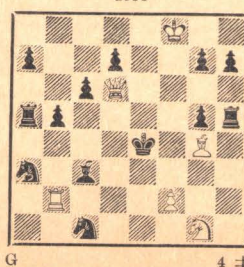
Gh. Goșman și A. Ianovici

Revista de șah 1958

Vladimir Pachman

1953

I. Breuer

Die Schwalbe 1951

